

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜSKÜDAR KADIN KONUKEVİNDE KALMIŞ VE KALMAKTA OLAN REŞİT
YAŞTA VE REŞİT OLMADAN EVLİLİK YAPMIŞ KADINLARDA
ÖZYETERLİK, BENLİK SAYGISI VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Özge ŞEN

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz TAN

İstanbul, 2019

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÜSKÜDAR KADIN KONUKEVİNDE KALMIŞ VE KALMAKTA OLAN REŞİT
YAŞTA VE REŞİT OLMADAN EVLİLİK YAPMIŞ KADINLARDA
ÖZYETERLİK, BENLİK SAYGISI VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Özge ŞEN

174102210

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz TAN

İstanbul, 2019

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 174102210
Öğrenci Adı Soyadı	: Özge ŞEN
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Dr. Öğr.Üyesi Oğuz TAN
Tezin Başlığı	: Üsküdar Kadın Konukevinde Kalmakta Olan Reşit Yaşta ve Reşit Olmadan Evlilik Yapmış Kadınlarda Öz Yeterlilik, Benlik Saygısı Ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İncelenmesi

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 27.06.2019	Saati	: 15:30
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUĞU			
☒ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.			
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)			
☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDDEDİLMESİ kararı alınmıştır.			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☐ Değişmedi. ☒ Değişti.		
Tezin Yeni Başlığı	: Üsküdar Kadın Konukevinde Kalmış ve Kalmakta Olan Reşit Yaşta ve Reşit Olmadan Evlilik Yapmış Kadınlarda Öz Yeterlilik, Benlik Saygısı Ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İncelenmesi		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☐ OY BİRLİĞİ ile REDDEDİLMİŞTİR.			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Dr. Öğr.Üyesi Oğuz TAN	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Ünübol	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Erkal ERZİNCAN	

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Üsküdar kadın konukevinde kalmış ve kalmakta olan reşit yaşta ve reşit olmadan evlilik yapmış kadınlarda öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin incelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih : 27.06.2019

Özge ŞEN

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın konusunun belirlenmesinde fikir veren ve tez süreci boyunca yakın desteğini eksik etmeyen, çalışma boyunca akademik bilgisi ve tecrübelerini benimle paylaşan saygıdeğer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Oğuz TAN' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bu süreçte beni destekleyen tüm değerli hocalarıma tezimi uygulama olanağı sağlayan Üsküdar Belediyesi' ne ve konukevi hizmeti almış ve almakta olan tüm kadınlara teşekkürlerimi sunarım.

Mesleki gelişimim noktasında bana güç veren, maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemen canım aileme ve tüm arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Özge ŞEN

Haziran, 2019

ÖZET

Üsküdar Kadın Konukevinde Kalmış Ve Kalmakta Olan Reşit Yaşta Ve Reşit Olmadan Evlilik Yapmış Kadınların Öz Yeterlilik, Benlik Saygısı Ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İncelenmesi

Özge ŞEN

Yüksek Lisans Tezi, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul, 2019

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Oğuz TAN

Bu çalışmada reşit ve reşit olmadan evlilik yapmış olan kadınların öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini Üsküdar Kadın Konukevi'nde kalmış ve kalmakta olan 65 kadın oluşturmaktadır. Kadınların 35'i (%53,8) reşit yaşta ve 30'u (%46,2) reşit olmadan evlilik yapmıştır. Katılımcılara “Demografik Bilgi Formu”, “Genel Öz Yeterlilik Ölçeği”, “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” ve “Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği” verilmiştir. Araştırmada toplanmış verilerin analizi SPSS 21.0 programı ile yapılmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde öz yeterlilik, psikolojik sağlamlık ve benlik saygısı arasında anlamlı ve pozitif yönde ilişki olduğu saptanmıştır. Kadınların sahip olduğu çocuk sayısı arttıkça öz yeterlilik ve benlik saygılarında da düşüş olduğu görülmüştür. Boşanmış olmanın ise kadınların psikolojik sağlamlıklarını olumlu yönde etkilemekte olduğu görülmüştür. Geçmişte veya şu anda psikiyatrik rahatsızlığa sahip olanların öz yeterlilik ve benlik saygılarında düşüş görülmüştür. Evliliğin gerçekleşme biçimi, yapılan evlilik sayısı, gelir düzeyi, öğrenim durumu, çalışma durumu, konukevinde kalma süresi, hizmet memnuniyeti ve şiddet görmüş olma durumlarının üzerinde evlilik yaşının bir etkisi görülmemiştir. Sonuç olarak; erken yaşta evlilik yapmış olan kadınların öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlıklarının artırılması adına psikoterapi programlarının oluşturulması ve bundan sonraki yapılacak erken evliliklerin önlenmesi adına çalışmaların yapılması kadınları bu dezavantajlı konumdan çıkarabilir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Öz Yeterlilik, Benlik Saygısı, Psikolojik Sağlamlık

ABSTRACT

The Relationship Between The Self-Efficacy, Self-Esteem And Resilience Of The Women Who Stay In The Uskudar Women's Shelter Based On The Marriage Status; Whether They Got Married In Full Or Under Age

Özge ŞEN

Master's Thesis, the Department of Clinical Psychology, İstanbul, 2019

Thesis Consultant: Asst. Prof. Oğuz TAN

This thesis' purpose is to examine the self-efficacy, self-esteem and resilience of the women ,who stay in the women's shelter, based on the marriage status; whether they got married in full age or under age. The sample of the study is 65 women; 35 of them (%53.8) got married in full age, 30 of them (%46.2) got married in under age. The Demographic Form, General Self Efficacy Scale, Rosenberg Self-Esteem Scale, and Psychological Resilience Scale (short form) have been given to participants as data collecting materials. SPSS (Statistical Package Program for Social Science) version 21.0 has been used to analyse the taken data. This Study reveals that there is a significant difference in positive direction in women's general self-efficacy, self-esteem, and resilience between two groups. It has been seen that the quantity of children and women's level of self-efficacy and self-esteem have negative relationship. Women who got divorce is more psychologically well comparing to other group. Women who have or had psychological disorders have lower levels of self-efficacy and self-esteem. Way of marriage effectuation, the quantity of the marriage, income level, education level, working status, the time spent in the shelter, being pleased of the giving service and violence background are not affected by the marriage age. In conclusion, psychotherapeutic interventions and further studies about underage marriage prevention could enhance the women's self-efficacy, self-esteem and resilience.

Key Words: Marriage, Self-Efficacy, Self-Esteem, Resilience

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR.....	viii
SİMGELER.....	ix
TABLOLAR LİSTESİ	x
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
1.1.Araştırmanın Amacı.....	3
1.2.Problem Cümlesi	3
1.2.1.Alt Problemler	3
1.4.Araştırmanın Sayıtları (Varsayımlar)	4
1.5.Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1.Çocuk gelin kime denir?	6
2.2.Yetişkin(reşit) gelin kime denir?.....	6
2.3.Benlik Kavramı	7
2.3.1.Benlik Saygısı (öz-saygı) nedir?	7
2.3.2.Benlik Saygısını Etkileyen Etkenler	8
2.4.Psikolojik Sağlamlık	8
2.4.1.Psikolojik Sağlamlığa Etki Eden Faktörler.....	10
2.5.Özyeterlik	10
2.5.1.Öz Yeterlilik Algısının Gelişmesine Etki Eden Faktörler.....	12
2.5.2 Kadın Konukevleri İle İlgili Yapılmış Olan Çalışmalar	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	15
YÖNTEM	15

3.1.Araştırmanın Modeli	15
3.2.Araştırmanın Evreni	15
3.3.Örnekleme Tekniği	15
3.4.Örneklem Büyüklüğü.....	15
3.5.Dahil Olma ve Dışlama Ölçütleri:	15
3.5.1.Dahil Olma Ölçütleri.....	15
3.5.2.Dışlama Ölçütleri.....	15
3.6.Veritoplama Araçları.....	16
3.7.Demografik Bilgi Formu	16
3.8.Genel Öz Yeterlilik Ölçeği.....	16
3.9.Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği.....	17
3.10.Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ).....	19
3.11.Verilerin Toplanması	20
3.12.Verilerin Analizi	20
3.13.Etik Konular	20
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	21
BULGULAR.....	21
4.1 Örneklem İncelenmesi	21
4.1.1 Sosyodemografik Özellikler.....	21
4.1.2. Ölçeklerin İncelenmesi	24
4.1.3. Ölçeklerin Normallik Dağılımları	24
4.1.4. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerine İlişkin Bulgular	25
4.1.5. Ölçekler Arası İlişkilerin İncelenmesi.....	26
4.1.6. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Yaş Değişkenine Göre Değişiminin İncelenmesi.....	27
4.1.7. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin İlk Evlilik Yaşına Göre Değişiminin İncelenmesi	28
4.1.8. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin İlk Evliliğin Gerçekleşme Biçimine Göre Değişiminin İncelenmesi	29
4.1.9. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Toplamda Yapılan Evlilik Sayısına Göre Değişiminin İncelenmesi.....	32
4.1.10. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Çocuk Sayısına Göre Değişiminin İncelenmesi	33

4.1.11. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin İlk Çocuğu Doğurma Yaşına Göre Değişiminin İncelenmesi.....	35
4.1.12 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Gelir Düzeyine Göre Değişiminin İncelenmesi	36
4.1.13. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Öğrenim Durumuna Göre Değişiminin İncelenmesi	38
4.1.14. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Şu Anki Medeni Duruma Göre Değişiminin İncelenmesi	39
4.1.15 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Psikiyatrik Rahatsızlık Değişkenine Göre Değişiminin İncelenmesi	41
4.1.17 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Konuevinde Kalma Süresine Göre Değişiminin İncelenmesi.....	42
4.1.18 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Hizmet Memnuniyetine Göre Değişiminin İncelenmesi	43
4.1.19 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Şiddet Değişkenine Göre Değişiminin İncelenmesi.....	44
BEŞİNCİ BÖLÜM	46
TARTIŞMA.....	46
5.1.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	53
5.1.1. Sonuç.....	53
5.1.2. Öneriler	54
KAYNAKÇALAR.....	55
EK 1	67
EK 2	68
EK 3	69
EK 4	70

KISALTMALAR

GÖÖ = Genel Öz-Yeterlilik Ölçeği

BSÖ = Benlik Saygısı Ölçeği

PSÖ = Psikolojik Sağlamlık Ölçeği

SPSS = Statistical Pack age for Social Sciences

SİMGELER

N Denk Sayısı

p Anlamlılık Düzeyi

r Korelasyon Değeri

SD Serbestlik Değeri

SO Sıra Ortalaması

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1.1 Katılımcılara Ait Sosyodemografik Özellikler

Tablo 4.1.2 Şiddete Dair Dağılım Sonuçları

Tablo 4.1.3 Ölçeklerin Normallik Testi Sonuçları

Tablo 4.1.4 Ölçeklerin Puan Ortalamaları ve Puan Aralıkları

Tablo 4.1.5 Ölçekler Arasında Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Tablo 4.1.6 Örneklemin Ölçek Puanlarının Yaşa Göre İncelenmesi

Tablo 4.1.7 Örneklemin Ölçek Puanlarının İlk Evlilik Yaşına Göre İncelenmesi

Tablo 4.1.8 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İlk Evliliğin Gerçekleşme Biçimine Göre Değişiminin İncelenmesi

Tablo 4.1.9 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Toplamda Yapılan Evlilik Sayısına Göre Değişiminin İncelenmesi

Tablo 4.1.10 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Çocuk Sayısına Göre Değişiminin İncelenmesi

Tablo 4.1.11 Örneklemin Ölçek Puanlarının İlk Çocuğu Doğurma Yaşına Göre İncelenmesi

Tablo 4.1.12 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Gelir Düzeyine Göre Değişiminin İncelenmesi

Tablo 4.1.13 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Öğrenim Durumuna Göre Değişiminin İncelenmesi

Tablo 4.1.14 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Şu Anki Medeni Duruma Göre Değişiminin İncelenmesi

Tablo 4.1.15 Örneklemin Ölçek Puanlarının Psikiyatrik Rahatsızlık Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 4.1.16 Örneklemin Ölçek Puanlarının Çalışma Durumuna Göre İncelenmesi

Tablo 4.1.17 Örneklemin Ölçek Puanlarının Konukevinde Kalma Süresine Göre İncelenmesi

Tablo 4.1.18 Örneklemin Ölçek Puanlarının Hizmet Memnuniyeti Göre İncelenmesi

Tablo 4.1.19 Örneklemin Ölçek Puanlarının Şiddet Değişkenine Göre İncelenmesi

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Ülkemizde ve dünyada çocuk yaşta evlilikler geçmişten günümüze kadar gelmiştir ve toplumumuzun büyük bir sorunu olarak halen devam etmektedir. Bu durum kız çocukları için gerek psikolojik gerek biyolojik gerek ise fiziksel pek çok riski de beraberinde getirmektedir (Burcu ve ark., 2015). Ayrıca erken yaşta evliliğin getirmiş olduğu birçok sorumluluğu üstlenme ilerleyen yaşlarda büyük ruhsal problemlere yol açarak intiharlarla da sonuçlanabilmektedir (Soylu ve Ayaz, 2013).

Bu evliliklerin oluşmasının başlıca nedenleri eğitimsizlik, maddi sıkıntılar, gelenek ve görenekler, yanlış inanışlar olabilmektedir. Küçük yaşta kız çocuklarının evlendirilme nedenleri ekonomik yetersizlik (UNICEF,2005:1), ailelerin çocukları için evlilik gerçekleşmeden önce cinsel birliktelik yaşamalarının namuslarının kirleneceği yönünde endişeleri, çocukların küçük yaşta kolaylıkla kontrol edilebileceği ve istedikleri kadar çocuk doğurabilecekleri yönünde düşünceleri denilebilir (Hervish ve Feldman-Jacobs, 2011:2). Bakıldığında eğitim seviyesi düşük olan toplumlarda erken evliliklerin sık görüldüğü, ekonomik durumu düşük olan ailelerde yükü hafifletmek adına kız çocuklarının erkenden evlendirildiği, bazı yörelerin gelenek ve göreneklere göre ailelerin karşı tarafa hayır demesinin ayıp sayıldığı düşüncesiyle çocukların evlendirildiği, yanlış inanışlara göre kız çocukları erkenden evlendirilmezse adının çıkacağı, evde kalacağı gibi düşünce ve inanışlar erken evliliklerin yaşanmasını sağlamaktadır diyebiliriz. Değer yargıları birbiriyle örtüşen, kültür bakımından benzeşen, dini değerleri uyuşan topluluklarda iç evliliklerin yaygın olarak görülmesi de erken evliliklerin gerçekleşmesine olanak sağlamaktadır (Bittles, 1994:563; Mathur vd, 2010). Yapılan bir araştırmaya göre kız çocuklarının ilköğretim dönemini tamamladıktan sonra beklentilerinin evlilik yönünde şekillendikleri görülmüştür (Güler ve Küçüker, 2010: 366). Bunun nedeni olarak toplumun kız çocuklarına biçmiş olduğu roller onların düşüncelerinin bu şekilde gelişmesini sağlamaktadır denilebilir. Ataerkil oluşumun yoğun olduğu bölgelerde ailelerin çocukların kendilerinin evlilik kararlarını almalarına olanak sağlamadan kendi istekleri doğrultusunda istedikleri kişilerle, istedikleri yaşta evlilik yaptırma yönünde baskıları kız çocuklarını dezavantajlı konuma koymaktadır (Choe ve ark., 2005). Eşleri ile aralarında yaş farkı çok olmakta olan çocuk gelinlerde,

aile içerisinde güçsüz olan taraf olup, daha yoğun şiddete uğramaktadırlar (Das Gupta, 1996; UNICEF,2001). Önemli bir nokta da bu kız çocuklarıyla cinsel ilişki yaşanması istismardır (Mikhail, 2002: 43; Bates vd, 2007). Bu çocuk gelinlerle kurulan cinsel ilişki çoğunlukla bu çocukların rızası dışında meydana gelmektedir (Otoo-Oyortey, 2003).

Ülkemizde erken evlilikler için TÜİK(Türkiye İstatistik Kurumu) raporlarına göre oranlarında düşüş olduğu görülmektedir 2013 yılında %6,2 iken 2017 yılında %4,2 ye düşmüştür. Fakat bu oranlar sadece 16-17 yaş aralığındaki bireylerin mahkeme kararı sonucunda resmiyette gerçekleşmiş olan evlilikleri göstermektedir. Ancak toplumumuzda 15 yaş ve altında dini nikahlı bir şekilde evlenmiş ya da evlendirilmiş olan çocuklar da mevcuttur (Köse, 2014; Sivaslıoğlu, 2015).Bu durum göz önünde bulundurulduğunda bu araştırmanın istatistiklere kısmen yansımış olduğu görülmektedir. UNICEF'in ülkeler bazında hazırlamış olduğu raporlara bakıldığında erken yaşta yapılmış olan evliliklerin toplumların gelişmişlik düzeylerinden bağımsız bir şekilde varlığını sürdürmekte olduğu görülmektedir (UNICEF, 2016). Bu rapora göre başka önemli bir nokta ise çocukların ve toplumun refaha ulaşması adına ülkeler yatırım yapmadığı sürece erken evliliklerin günden güne artarak 2030 yılına gelmiş olduğumuzda dünyada 750 milyon kız çocuğunun erken evlilik yapmış olacağı idi. Ayrıca raporda bu oranların Orta Afrika ve Batı'da %42, Afganistan gibi en az gelişmiş olan ülkelerde %41,Sahra Çölü'nün güneyindeki ülkelerde %39 olduğu belirtilmiştir. Fakat UNICEF'in 2018 yılındaki son verilerine bakıldığında bu rakamlarda gerileme olduğu görülmektedir. Özellikle oranların en yüksek bulunmuş olduğu Güney Asya'da son 10 yılda %50 den %30 a, Sahra'nın Güneyi Afrika'da ise üçte bir oranında gerileme görülmüştür. Bu gelişmeler toplumun ve çocukların refaha ulaşması adına yapılmakta olan çalışmaların oldukça umut vadecici olduğunu ve erken evliliklerin oranlarının olabildiğince düşerek devam etmesi için çalışmaların artarak devam etmesinin gerekliliğini ve önemini göstermektedir.

1.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmadaki amaç; kadınlarda çocuk yaşta evlilik ve reşit yaşta evlilik yapmış olmalarına bağlı olarak öz yeterlilik, benlik saygısı, psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki farkın incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda çocuk yaşta evlilik yapmış olan kadınlar ile reşit yaşta evlilik yapmış olan kadınların öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri evliliğin gerçekleşme türü, öğrenim durumları, çalışma durumları, gelir düzeyleri, şiddet öyküleri gibi çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılacaktır.

1.2.Problem Cümlesi

Kadınlarda, çocuk yaşta evlilik ya da reşit yaşta evlilik yapmış olmalarına bağlı olarak öz yeterlilik, benlik saygısı, psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında fark bulunmakta mıdır?

1.2.1.Alt Problemler

1. Genel öz-yeterlilik, psikolojik sağlamlık ve benlik saygısı düzeyleri ile yaş arasında bir fark var mıdır?
2. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ilk evlilik yaşına göre fark göstermekte midir?
3. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ilk evliliğin gerçekleşme biçimine göre fark göstermekte midir?
4. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri toplamda yapılan evlilik sayısına göre fark göstermekte midir?
5. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri çocuk sayısına göre fark göstermekte midir?
6. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ilk çocuğu doğurma yaşına göre fark göstermekte midir?
7. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri gelir durumuna göre fark göstermekte midir?
8. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri öğrenim durumuna göre fark göstermekte midir?
9. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin şu anki medeni durumuna göre fark göstermekte midir?

10. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağamlık düzeylerinin psikiyatrik rahatsızlık değişkenine göre fark göstermekte midir?
11. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağamlık düzeylerinin çalışma durumuna göre fark göstermekte midir?
12. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağamlık düzeylerinin konukevinde kalma süresine göre fark göstermekte midir?
13. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağamlık düzeylerinin hizmet memnuniyetine göre fark göstermekte midir?
14. Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağamlık düzeylerinin şiddet değişkenine göre fark göstermekte midir?

1.3.Araştırmanın Önemi

Üsküdar Kadın Konukevi'nde kalmış ve kalmakta olan kadınlar ile gönüllülük esasına dayalı olarak yapılacak olan bu çalışmanın sonucunda öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağamlık düzeyleri arasındaki ilişkiye bakılarak bu ilişkiyi etkileyebilecek olduğu düşünölen değişkenlerden yaş, evliliğin gerçekteşme biçimi, çocuk sayısı, çalışma durumu, öğrenim durumu, gelir durumu, şiddet değişkeni ve diğer demografik özellikler belirlenecektir. Böylelikle kadınlarda öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağamlık kavramlarının reşit ve reşit olmadan evlilik yapmış olmalarına bağlı olarak değişiklik gösterip göstermediği incelenecek ve elde edilecek sonuçlar literatürde bulunan benzer çalışmalar ile karşılaştırılıp farklı dinamiklerin rol oynayıp oynamadığının tespiti mümkün kılınacaktır.

1.4.Araştırmanın Sayıltıları (Varsayımlar)

- 1.Araştırmada kullanılan örneklemin evreni temsil etmekte olduğu varsayılmıştır.
- 2.Araştırmaya gönüllü olarak katılmış olan kadınların demografik form, Genel Öz-Yeterlilik Ölçeği, Kısa Psikolojik Sağamlık Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği'nde yer almakta olan sorulara içten ve doğru yanıtlar verdiği varsayılmıştır.
- 3.Araştırmada kullanılmış olan Demografik Form' un demografik özelliklerini, Genel Öz-Yeterlilik Ölçeği'nin öz yeterlilik düzeylerini, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği'nin

benlik saygısı düzeylerini, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği' nin ise psikolojik sağlamlık düzeylerini ölçmekte olduğu varsayılmıştır.

1.5.Sınırlılıklar

1.Bu araştırma Üsküdar Kadın Konukevinde kalmış ve kalmakta olan en az bir evlilik yapmış ve 18-59 yaş aralığında bulunan kadınlardan toplanmış veriler ile sınırlandırılmıştır.

2.Araştırmaya katılmış olan kadınların kişisel bilgilerini içeren Demografik Bilgi Formu' nda yer alan sorulara vermiş oldukları cevaplar ile sınırlıdır.

3. Araştırmaya katılan kadınların öz yeterlilik düzeylerine ilişkin veriler, Genel Öz Yeterlilik Ölçeği' nin ölçmekte olduğu özellikler ile sınırlıdır.

4. Araştırmaya katılmış olan kadınların benlik saygısı düzeylerine ilişkin veriler, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği' nin ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır.

5. Araştırmaya katılmış olan kadınların psikolojik sağlamlık düzeylerine ilişkin veriler, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği' nin ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu araştırmada incelenmekte olan kavramlar “Öz Yeterlilik” , “Benlik Saygısı” ve “Psikolojik Sağlamlık“ kavramlarıdır. Tanımları ise aşağıda verilmiştir.

Öz Yeterlilik: Öz yeterlilik bireyin bir eylemi yerine getirip getirememesi konusunda yeterli becerilerin kendisinde bulunup bulunmadığına yönelik kendisine olan inancıdır (Bandura, 1997).

Benlik Saygısı: Benlik saygısı kişinin kendilik imgesi ve ideal kendiliği arasında bulunmakta olan farkın değerlendirilmesidir (Cevher ve Buluş, 2007).

Psikolojik Sağlamlık: Hayatta yaşanan sıkıntılardan sonra olumlu sonuçlar çıkarabilmekte ki geçen süreç, oldukça riskli olduğu düşünülen zamanlarda dahi olumlu sonuçlar çıkarabilme, yaşanan travmatik süreçlerin getirmiş olduğu etkilerden kendini sıyrabilmektir (Masten,Best ve Garmezy, 1990).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde çocuk gelin, yetişkin(reşit) gelin, öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık kavramlarına ilişkin açıklamalara yer verilecektir.

2.1.Çocuk gelin kime denir?

Dünya çapında yayınlanmış olan belgelere göre; 18 yaşının altında yapılmış olan evliliklere ‘çocuk evliliği’ , bu kız çocuklarına ise ‘çocuk gelin’ denilmekte olup burada evlilik sözü ile kastedilmekte olan ülkemiz için düşündüğümüzde hem resmi hem dini nikahlı (imam nikahlı) evlilikleri kapsamaktadır (Çakmak, 2009). Dünya genelinde evlilikle ilgili yapılan istatistiklerin çoğunluğu resmi olarak gerçekleşmiş olan evlilikleri kapsamaktadır. Bu durumda çoğunluğu resmiyet dışında gerçekleşmiş olan çocuk evliliklerinin ortaya çıkarılması büyük bir sorun teşkil etmektedir (UNICEF, 2001). Türk Medeni Kanun’ a göre öngörölmüş olan evlilik yaşının altında yapılan kız çocuğu evliliklerine çocuk gelin diyebiliriz. Bu kanunun 124.maddesin’ nde “kadın ya da erkek normal şartlarda 17 yaşını doldurmadığı sürece evlenemez fakat istisnai durumlarda hakimın anne babayı yada vasiyi dinleyip karar vermesi üzerine evliliğin gerçekleşmesi için izin verilebilir” yazmaktadır. Bu maddeye göre Türk Medeni Kanunu istisnai durumlarda evliliğin gerçekleşmesi için 17 yaşını doldurmamış kişilere de izin verilebilmekte olduğunu görüyoruz (Çakmak, 2009).

Türkiye İstatistik Kurumunun 2017 yılında derlemiş olduğu raporlara göre ülkemizde 15-17 yaş aralığındaki kız çocuklarının resmi evlilik oranları 2013 yılında yapılan çalışmada %6,2 bulunmuşken 2017 yılında %4,2 oranlarına düşmüştür. İllere göre değerlendirildiğinde ise en üst sırada %16,6 oranıyla Ağrı ili yer almakta olup %16,1 oranıyla Muş , %12,3 oranıyla da Bitlis sırayı takip etmektedir.

2.2.Yetişkin(reşit) gelin kime denir?

Türk Medeni Kanunu’nun 11. Maddesine göre reşit (ergin) olmak genel kural olarak 18 yaşın doldurulmasına bağlıdır. Böylece 18 yaş ve üzerinde evlilik yapmış olan kadınlara yetişkin(reşit) gelin diyebiliriz.

2.3.Benlik Kavramı

Benlik kavramı ilk olarak William James (1963) tarafından ortaya atılmış olup daha sonraki zamanlarda ise psikoloji biliminin en çok ilgilenmiş olduğu kavramlardan biri haline gelmiştir. James benliği bireyin sahip olduğu her şey yani kişinin tüm özellikleri, bedeni, ailesi, arkadaşları olarak tanımlamıştır. Genel bir tabirde bulunulacak olursa benlik kişinin kendisi ile ilgili söyleyebileceği her şeyi kapsar (James, 1963, akt., Karabulut, 2014).

Benlik saygısı kişinin kendisini algılama şekli, sahip olduğu inançları ve tutumları çerçevesinde gelişir ve gelişimi yaşam süreci boyunca devam eder. Bireyin kendi benliğini algılama ve kavrama şekli, kendisini dışarıdan görme şekli ve kendisine atfetmiş olduğu değer benlik kavramını oluşturur (Altunay, Öz ;2006). Rogers ise benlik kavramını bireyin kişilerle olan ilişkileri ve kendisini algılama biçimi şeklinde ifade etmektedir.

2.3.1.Benlik Saygısı (öz-saygı) nedir?

Benlik bireyin kendisinin kişilik özelliklerini görme şekli yani nasıl biri olduğuna dair düşünceleridir. Benlik saygısı ise kişinin benlik kavramını ne şekilde değerlendirdiğidir (Burger, 2006). Benliğin bilişsel kısmı benlik kavramı, duygusal kısmı olarak ise benlik saygısı olarak tanımlanmaktadır (Yenidünya, 2005). Yani benlik için kendi iç dünyamızda kendimizi algılama biçimimiz, benlik saygısı için ise iç dünyamızda kendimizi nasıl hissettiğimizdir diyebiliriz.

Benlik saygısı Türkçe’ de özsaygı, kendilik saygısı olarak da geçmektedir. Bununla ilgili birçok tanım mevcuttur. Birkaçına bakacak olursak;

Rosenberg (1965) benlik saygısını kişinin kendisine yönelik pozitif veya negatif tüm düşünce ve yaklaşımları şeklinde ifade etmektedir.

Benlik saygısı kişinin kendilik imgesi ve ideal kendiliği arasında bulunmakta olan farkın değerlendirilmesidir (Cevher ve Buluş, 2007).

Günümüzde ise benlik saygısı hayatın getirmekte olduğu zorluk ve sıkıntılarla baş edebilme ve mutlu olmada ne kadar başarılı olduğumuzdur (Hewitt, 2009). Benlik saygısı bireyin eğitim hayatında, iş hayatında etkin olma becerisini, sorunlarla baş etme

becerilerini, sosyal ilişkilerinin gelişmesini, pozitif olma becerisini etkilemektedir (Özkan, 1987).

Kişinin benlik saygısının yüksek olması yaşamında işlevselliği bakımından önemli bir noktadır (Kunda, 1999). Buna dayanarak diyebiliriz ki; kişinin benlik saygısı yüksek ise kişinin yaşamına olumlu yönde düşük ise olumsuz yönde katkı sağlamaktadır. Kişi eğer yaşamın getirmiş olduğu zorluklarda kendisini yetersiz hissediyor ise, özgüven eksikliği ve öz-saygısı yetersiz ise benlik saygısında düşüklük söz konusudur (Branden, 1994). Buna göre kişi olumlu yönde benlik algısı geliştirmiş ise özgüveni ve öz-saygısı yeterince gelişmiş, olumsuz yönde benlik saygısı geliştirmiş ise özgüven eksikliği ve öz-saygısında yetersizlik söz konusu denilebilir.

2.3.2.Benlik Saygısını Etkileyen Etkenler

Yapılan bir araştırmaya göre; benlik saygısının cinsiyete, ebeveynlerin eğitim düzeylerine, ailenin gelir düzeyine, annenin mesleğine ve ailenin tutum ve davranışlarına bağlı olduğu hakkında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur (Özkan, 1987). Bu sonuçlardan yola çıkarak benlik saygısının oluşmasında kişinin kendisini nasıl algıladığının belirlenmesinde ailenin büyük rolü olduğu ve bu bağlamda aileden bağımsız olarak değerlendirmemek gerektiğini söyleyebiliriz.

2.4.Psikolojik Sağlamlık

Psikolojik sağlamlık kelimesi Latince' den gelmekte olup Latince' de 'resiliens'' diye geçmektedir (Gizir ,2007). İngilizlerde geri sıçrayabilmek ,esneyebilmek anlamında günlük konuşma dilinde kullanılmaktadır (Hunter ve Chandler, 1999). Zaman içinde farklı kişiler farklı şekillerde tanımlamışlardır. Evrensel bir tanımın ise bulunmadığı ifade edilmektedir (Gizir, 2007).Bu tanımlamalardan bazılarına bakacak olursak;

Zor şartlar altında kendini toparlayabilme, başarılı olabilme anlamına gelmektedir (Fraser,Richman ve Galinsky;1999).

Maddenin elastik bir halde bulunması ve kendi haline kolaylıkla dönebilmesidir (Greene, 2002).

Hayatta yaşanan sıkıntılardan sonra olumlu sonuçlar çıkarabilmekte ki geçen süreç , oldukça riskli olduğu düşünülen zamanlarda dahi olumlu sonuçlar çıkarabilme ,yaşanılan travmatik süreçlerin getirmiş olduğu etkilerden kendini sıyrabilmektir (Masten,Best ve Garnezy, 1990 s.426).

Kişilerin yaşamlarında uyumlarını ve gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilecek risk teşkil eden durumlara karşı olumlu sonuçlar çıkabilmesidir (Masten, 2001, s. 228).

Olumsuz yönde yaşanmış olan duygusal yaşantılara, stres içeren hayat tecrübelerine, değişmekte olan taleplere karşı esneyebilme kabiliyetidir (Tugade ve Fredrickson, 2004, s.320).

Psikolojik sağlamlık üçe ayrılmaktadır;

- 1.Risk derecesi yüksek olan gruplarda iyi sonuçların çıkarabilmesini sağlayan değişkenler,
- 2.Risk derecesinin sonucunda ortaya çıkacak olan olası etki derecesini çoğaltan ya da azaltan moderatörler,
- 3.Yaşanılan travmatik olaylardan sonra iyi olma gücü (Masten, Best ve Garnezy, 1990).

Psikolojik sağlamlık tarihsel gelişimi boyunca farklı disiplinler tarafından çalışılmış olan bir konu olduğu için birçok tanımı bulunmaktadır (Masten, 2014). Fakat bu tanımlamaların geneline bakacak olursak bireyin; kendi yaşamına olumsuz etki eden tüm yaşam olaylarından yani stresörlerden, travmalardan olumlu yönde sonuçlar çıkarabilmesi diyebiliriz. Psikolojik sağlamlılığın sonucunun pozitif adaptasyondur olduğu söylenmektedir (Fergus ve Zimmerman, 2005). Örneğin eşi vefat etmiş bir bireyin, ölümün tüm canlılar için var olan kaçınılmaz bir gerçek olduğunu kabul edip ilk günkü ruh halinde çok uzun süre kalmaması, kaybına rağmen yaşamını devam ettirebilmesi, dış dünyaya adapte olabilmesi pozitif bir adaptasyondur.

Psikolojik sağlamlığın önemli bir ögesi ise sosyal yeterlik olup bu yeterliğe sahip olan bireyler olumsuz yaşam olaylarından daha az etkilenmektedir (Fergus ve Zimmerman, 2005). Sosyal yeterlik psikolojik sağlamlığın sadece bir ögesidir bunun yanında içsel ve dışsal birçok faktör bulunmaktadır (Fergus ve Zimmerman, 2005). Bu ögelerden biri de

başa çıkmadır. Stres meydana getirmesi olası olan içsel ve dışsal ihtiyaçlar karşısında doğabilecek çatışmaları önlemek adına zihinsel ve davranışsal verilen uğraş başa çıkma olarak nitelendirilir (Folkman ve Lazarus 1984). Buna göre başa çıkmayı da psikolojik sağlamlığa olumlu yönde katkı sağlayan bir özellik olarak belirtebiliriz. Başa çıkma, psikolojik sağlamlık sisteminin bir bileşeni olarak değerlendirilmekte olup koruyucu yönü olan bir faktör olarak değerlendirilmektedir (Secades, 2014). Psikolojik sağlamlık alt öğelerden oluşan bir sistem olarak değerlendirilirken, başa çıkma bireyin stresör olarak algılanmakta olduğu sorun karşısında zihninden geçen düşünceler ve bu duruma vermiş olduğu yanıtlardır (Pardon ve ark., 1999; Luthar ve ark., 2000; Luthar ve Zelazo, 2003).

2.4.1. Psikolojik Sağlamlığa Etki Eden Faktörler

Psikolojik sağlamlığa etki eden faktörler dışsal ve içsel olarak ikiye ayrılmıştır. (Olsson ve ark., 2003).

İçsel faktörler; kişiler arası sağlıklı ilişkiler, benlik saygısı, öz yeterlik, olumlu mizaç, zeka, olumlu mizaç, sağlıklı nörobiyolojik yapı, etkin iletişim becerileri, mizah kapasitesi, pozitif benlik saygısı ve umuttur.

Dışsal koruyucu faktörler; güvenli ilişkiler, saygı, olumlu sosyal destek, akademik destek, pozitif ebeveynlik, bakım, akran desteği, finansal kaynaklardır.

2.5.Özyeterlik

Öz yeterlilik bireyin bir eylemi yerine getirip getirememesi konusunda yeterli becerilerin kendisinde bulunup bulunmadığına yönelik kendisine olan inancıdır (Zimmerman, 1995; Kear, 2000; Gawith, 1995). Belirli yeteneklere sahip olan birçok insan bu yeteneklerine karşı olumsuz inançlarından kaynaklı sorunlarla karşılaşmışlardır (Pajares, 2002).

Öz yeterlilik konusu üzerinde en fazla çalışma yapan araştırmacılardan birisi Bandura olmuştur. Kişinin olası sorunların üstesinden gelebilmesi için göstermesi gereken tepkileri ve ne kadar doğru tepki verdiğine yönelik kendi algılarıdır (Bandura, 1982). Bireylerin gerçekleşmesini istedikleri talepleri için göstermeleri gereken davranışlarını uygulayabileceklerine olan inançlarıdır (Bandura, 2000). Yani eğer kişinin bir şeyi gerçekleştirmesi hususunda yeterince kendine güveni varsa öz yeterlilik algısı, inancı gelişmiştir diyebiliriz.

Kişinin stres içeren karşılaşmış olduğu sorunların üstesinden gelme konusunda kendisine olan inancıdır (Luszczynska, Scholz ve Schwarzer, 2005).

Bu tanımlamalara göre öz yeterlilik için kişinin kendisine yönelik inanç ve algıları öz yeterliliğini oluşturur diyebiliriz.

Bandura' nın (1986) geliştirmiş olduğu sosyal öğrenme kuramının en temel kavramı öz yeterlilik kavramıdır. Bu kuramda bireylerin sahip olduğu yetkinliklerini etkili bir şekilde kullanabilmeleri için ilk önce kendilerini güvende hissetmeleri gerektiği belirtilmektedir (Bandura, 1977). Buna göre kişinin öz yeterlilik için gerekli olan kendisine inancının oluşması için de öncelikle dışarıdan gelebilecek olası tehlikelere karşı kendisini güvende hissetmesi gerekir diyebiliriz.

Yeterlik algısı, kazanılan deneyimlere ve bu deneyimler ile birlikte gelişmiş olan kabiliyete bağlı bir şekilde gelişmektedir (Bandura, 1986). Pozitif yönde kazanılmış olan tecrübeler kişide öz yeterliliği geliştirmektedir (Delcourt & Kinzie, 1993). Yani kişinin deneyimlerinin yeterlik algısı üzerinde büyük bir öneme sahip olduğunu, olumlu deneyimlerin olumlu, olumsuz deneyimlerin ise olumsuz yeterlik algısı geliştirmeye katkı sağlamakta olduğunu söyleyebiliriz.

Kişinin kendi öz yeterlilik derecesini sahip olduğu düzeyden düşük algılaması, yeteneklerini yetkin bir biçimde kullanabilmesinin önüne geçmekte olup, sahip olduğu düzeyden yüksek algılaması genellikle olumlu yönde etki gösterir (TschannenMoran, Woolfolk Hoy ve Hoy, 1998). Örneğin bir proje sorumluluğunu üstlenmek isteyen fakat projenin kapasitesinin üstünde olduğu düşünülen bir kişiyi düşünelim. Bu kişinin öz yeterliliğini, kapasitesini olduğundan yüksek bir biçimde algılaması motivasyonunu da etkileyerek olumlu yönde sonuçlar ortaya çıkartma olasılığı yüksektir diyebiliriz. Yani kişinin bir durum karşısında kendisine yönelik öz yeterlilik algısı o durumun sunucu üzerinde etkiye sahiptir.

Kişide öz yeterlilik inancının gelişmesini sağlayan birbiriyle ilişkili 4 temel kaynak bulunmakta olup bunların her biri kişinin yaşamında önemli bir yere sahiptir (Bandura, 1997). Bunlar;

1. Performans Deneyimleri: Bireyin kendisinin deneyimlemiş olduğu işlerde gösterdiği başarıların ya da başarısızlıkların duruma göre ödül veya ceza etkisi oluşturarak gelecekteki yapacak olduğu işler üzerinde de etki edecektir.
2. Duygu-durum: Kişinin davranışı gerçekleştireceği süre içerisinde psikolojik ve fizyolojik bakımdan sağlıklı olması davranışı fiile dökme olasılığına katkı sağlayacaktır.
3. Dolaylı Yaşantılar: Kişinin kendisi dışındaki bireylerin kazanımlarını görmesi, kendisinin başarı elde edebileceği yönünde inancını pekiştirir.
4. Sözel Etki (ikna): Dışarıdan kişilerin kişiye başarılı olabileceği yönünde söylemiş oldukları sözlerin, telkinlerin kişide işi yapabileceğine yönelik cesaretlendirici etki oluşturmaktadır (Bandura, 1997:3).

2.5.1.Öz Yeterlilik Algısının Gelişmesine Etki Eden Faktörler

1. Kişinin kendisini algılama şeklinin etkisi
Kişinin bir hedefi gerçekleştirme hususunda kendisini yeterli ya da yetersiz değerlendirme şeklidir diyebiliriz.
2. Kişinin kazanmış olduğu olumlu ya da olumsuz deneyimler
Kişinin geçmiş zamandaki deneyimleri sonraki yaşamına etki etmektedir. Örneğin bir öğrencinin önceki sınavlarında başarılı olması sonraki sınavlarının üzerinde olumlu etkiye sahip olup öz yeterlilik algısını pekiştirdiğini söyleyebiliriz.
3. Yaşın öz yeterlilik üzerindeki etkisi

Yapılan bir çalışmaya göre yaş ile öz yeterlilik arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Aktaş, 2017).

4. Ailenin kişinin öz yeterliliği üzerindeki etkisi

Bandura' nın (1977) öz yeterlilik gelişimi için kişinin önce kendisini güvende hissetmesi gerektiği sözünden bahsetmiştik. Buna göre kişinin kendini güvende hissedebileceği en temel ortam aile olduğuna göre öz yeterliliğin gelişiminde önemli yere sahiptir diyebiliriz.

5. Eğitim ortamı

Eğitim ortamı öğretmen ve öğrencilerden oluşmaktadır. Bireylerin

yaşamında ise eğitim öğretim hayatı oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Bu süreç küçük yaşlarda başlar ve bazı gelişim dönemlerini de kapsamaktadır. Öğretim amaçlı kurulan alanları oluşturmak yüksek bir oranda öğretmenlerin öz yeterliliklerine bağlıdır (Kaya, 2019).

Öğretmenlerin öz yeterlilik inançlarının yüksek olması hem kendilerinin mesleki tatmin yaşamalarını hem de öğrencilerin akademik performanslarını olumlu yönde etkilemektedir (Caprara ve ark., 2006). Öz yeterlilik algısının gelişiminde deneyimlerin büyük bir oranda etki etmekte olduğunu daha öncede vurgulamıştık. Bu bağlamda düşünüp değerlendirdiğimizde bireylerin eğitim ortamında deneyimlerinin oluşmasına öğretmenler etki ettiğine göre bu ortam doğrudan kişide de öz yeterlilik algısının gelişiminde önemli bir yere sahiptir diyebiliriz.

6. Dış çevrenin etkisi

Bireylerin kendi seçimleri doğrultusunda oluşturmuş oldukları arkadaş, akran seçimleri öz yeterlilik algılarının gelişimi üzerinde etkilidir. Öz yeterlilik inancı, kişilerin kendileri hakkında olumlu düşünceleri ve başarılı olabilme konusundaki inançları ile birleştiğinde farklı çevrelere adapte olabilmelerini ve farklı etkinliklerde yer alabilmelerini sağlayarak kendi seçimlerini oluşturabilmelerini sağlamaktadır.

2.5.2 Kadın Konukevleri İle İlgili Yapılmış Olan Çalışmalar

Ankara’ da bulunan bir kadın konukevinde yapılan çalışmada 35 kişiden oluşan aile içi şiddete maruz kalmış kadının özsaygı, geleceğe dair umut, kızgınlık ve problem çözme becerileri incelenmiş olup kızgınlıklarını kontrol edebilmeleri ile dışa yönelik kızgınlıkları arasında anlamlı, umut ve özsaygıları ile ters yönde ilişki olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara göre yapılmış olan regresyon analizine göre dışa yönelik kızgınlığın kızgınlığın kontrolünü, problem çözme becerisinin ise umudu yordamakta olduğu görülmüştür (Bilge, Arslan, Doğan; 2001)

İstanbul’ da bulunan bir kadın konukevinde 15 kadın ile yapılan çalışmaya göre görmüş oldukları şiddete yönelik bireysel görüşmeler ve sonrasında buna yönelik analizler yapılmış olup kadınların hem sorun hem duygusal odaklı baş etme yöntemlerini kullanmış oldukları görülmüştür. Görmüş oldukları şiddet ile baş etmelerini ise şiddetin

süresi, sıklığı, büyüklüğü ve sosyal destek imkanlarının etkilemekte olduğu görülmüştür (Erdoğan, Aktaş; 2009).

Bursa ilinde kadın konukevinde kalan 96 kadın ile kendi evinde kalan 193 kadının benlik saygısı düzeyleri ile psikosomatik ve depresyon belirtileri karşılaştırılmıştır. Kadın konukevlerinde kalmakta olan kadınların benlik saygısı düzeyleri kendi evlerinde kalmakta olan kadınlarınkinden yüksek bulunmuştur. Bu sonuç ise kadın sığınma evlerinde kalan kadınların kendilerine güvenip geleceklerine dair önemli bir adım atmayı başarabilmelerine yorulmuştur (Ermiş, 2013).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde katılımcılara demografik form, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Genel Öz Yeterlilik Ölçeği, ve Psikolojik Sağlamlık Ölçekleri verilerek kadınlarda reşit ve reşit yaşta evlilik yapmış olmalarına bağlı olarak öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri incelenip, açıklanacaktır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, kadın konukevinde kalmış ve kalmakta olan reşit yaşta ve reşit olmadan evlilik yapmış olan kadınlarda benlik saygısı, öz yeterlilik ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında fark olup olmadığını saptamayı hedefleyen kota örnekleme yöntemi ile yapılmış nicel bir çalışmadır.

3.2.Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evreni Üsküdar Kadın Konukevinde kalmış ve kalmakta olan en az bir evlilik yapmış olan 18-59 yaş aralığında kadınlardan oluşmaktadır.

3.3.Örnekleme Tekniği

Dahil olma ve dışlama ölçütlerine göre seçilerek örneklem oluşturulmuştur.

3.4.Örneklem Büyüklüğü

18-59 yaşları aralığında bulunan ve en az bir evlilik yapmış olan kadınlar

3.5.Dahil Olma ve Dışlama Ölçütleri:

3.5.1.Dahil Olma Ölçütleri

18-59 yaş aralığında olmak

En az bir evlilik yapmış olmak (resmi ya da resmi olmayan)

Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden kadınlar

Ciddi düzeyde algı problemi bulunmayan kadınlar

3.5.2.Dışlama Ölçütleri

18 yaşından küçük ya da 59 yaşından büyük olmak

Evlilik yapmamış olan kadınlar

Ciddi düzeyde algı problemi bulunan kadınlar

3.6. Veri Toplama Araçları

Katılımcıların demografik bilgilerinin toplanması amacıyla hazırlanmış olan demografik form ile birlikte özyeterlilik düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Sherer ve arkadaşları (1982) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe formunun Dr. Fatma Yıldırım ve Dr. İnci Özgür İlhan' ın (2010) geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını yapmış oldukları Genel Öz Yeterlilik Ölçeği, benlik saygıları ölçmek amacıyla Rosenberg (1965) tarafından geliştirilmiş ve Dr.Fusun Çetin Çuhadaroglu' nun (1985) Türkçe' ye çevirmiş olduğu Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, psikolojik sağlamlık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla da Smith ve arkadaşlarının (2008) geliştirilmiş olduğu, Tayfun Doğan' ın (2015) Türkçe' ye uyarlanması ve geçerlik güvenirlik çalışmalarının yapılmış olduğu Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği kullanılmıştır.

3.7. Demografik Bilgi Formu

Araştırmada kullanılan bu formda kadınların; mevcut yaşları, ilk evlilik yaşları, evliliklerinin nasıl gerçekleştiği, toplamda yapmış oldukları evlilik sayısı, çocuk sayısı, ilk doğumlarını yaptıkları yaş, öğrenim durumları, çalışma durumları, gelir düzeyleri, şiddet öyküsü var ise hangi tür şiddete maruz kalmış oldukları, şiddet öyküsü var ise kim ya da kimler tarafından uygulandığı, tanı almış psikiyatrik bir rahatsızlıklarının olup olmadığı ve ne kadar süre ya da süredir kadın konuk evinde kaldıkları yönünde sorular yer almaktadır.

3.8. Genel Öz Yeterlilik Ölçeği

Bu araştırmada araştırmaya konu olan kadınlardaki öz yeterlilik düzeylerinin saptanması amacıyla Genel Öz Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek Sherer ve arkadaşlarının (1982) geliştirmiş olduğu ve Türkçe formunun Dr. İnci Özgür İlhan ve Dr. Fatma Yıldırım (2010) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Bu ölçek sosyal öz yeterlilik ve genel öz yeterlilik olmak üzere ikiye ayrılmış ve faktör analizleri ayrı bir şekilde yapılmıştır (Sherer ve ark. 1983). Yapılan bu çalışmada ise sıklıkla kullanılmakta olan 17 maddeyi içeren genel öz yeterlilik ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçeğin faktör analizi sonucunda 3 faktör belirlenmiştir. Bunlar; “başlama”, “yılmama”

ve “sürdürme çabası/ısrar” dır. Ölçekte güvenilirliği test etmek için test tekrar test yöntemi uygulanmıştır. 18 yaş ve üzerindeki bireylerde öz yeterliliği ölçmede geçerliliği ve güvenilirliği yüksek bir test olduğu söylenebilir (Yıldırım ve İlhan 2010).

Ölçeğin Güvenirlik Katsayıları

	Cronbach alfa
Genel Öz Yeterlilik Ölçeği	0,86

Yapılan bu araştırmada ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,83 olarak bulunmuştur.

3.9.Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Bu araştırmada araştırmaya konu olan kadınlardaki benlik saygısını ölçmek amacıyla Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, bireylerin benlik saygılarındaki düzeyleri anlamak amacıyla Rosenberg (1965) tarafından geliştirilmiş olan bir testtir. Ölçeğin 5024 öğrenci üzerinde A.B.D’ de güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Yapılmış olan daha sonraki çalışmalarda ise bu ölçek yetişkinlerde ve ergenlerde en sık kullanılan ölçeklerden birisi haline gelmiştir (Kernis ve Johnson, 1990).

Ölçek çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır. Toplamda yapılmış altmış üç sorusu ve on iki alt testi bulunmaktadır. Benlik saygısının haricinde değerlendirilen alt alanlarda cevap anahtarına göre dikotomik puanlandırma yapıp, doğru verilen her yanıtı bir puan verilmektedir.

Ölçeğin puanlama şekliinden detaylı bir şekilde bahsedecek olursak şu şekildedir: İlk 3 maddenin herhangi ikisinden puan alınmış ise (2/3) bu boyutta bir puan alınmış olur. Dördüncü ve beşinci maddelerin herhangi birinden puan alıyorsa bu boyutta da bir puan verilmektedir. Dokuzuncu ve onuncu maddelerin değerlendirilmesi de dördüncü ve beşinci maddelerin değerlendirilmesi gibidir. Altıncı, yedinci ve sekizinci maddelerin her biri kendisi puan almakta olup ölçekten minimumda 0 maximum da 6 puan alınmaktadır (Çuhadaroglu, 1986).

Ölçeğe ait alt testler;

- 1.Benlik(kendilik) saygısı
- 2.Benlik(kendilik) kavramının sürekliliği
- 3.Kişilere güvenme
- 4.Eleştirilere karşı duyarlılık
- 5.Depsesif duygu-durum
- 6.Hayalperestlik olma hali
- 7.Psikosomatik bilgiler. Bu alandaki sorular anksiyete göstergesidir.
- 8.Kişiler ile kurulan ilişkilerde tehdit durumu hissetme
- 9.Tartışmalara katılabilme becerisi
- 10.Ebeveyn ilgisi
- 11.Baba ile kurulan ilişki
- 12.Psişik izolasyon

Bu ölçek Guttman ölçekleme yöntemine göre hazırlanmıştır. İlk alt test on sorudan oluşmakta olup benlik saygısının ölçülmesinde kullanılmaktadır. Diğer alt testler benlik saygısı ile ilişkili olabileceği düşünülen durumlarda ölçüm yapabilme amacıyla hazırlanmıştır.

Ölçeğin Güvenirlik Katsayıları

	Cronbach alfa
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	0,71-0,76

Bu ölçeğin uyarlama çalışmalarında 0,76 olan cronbach alfa, dört hafta aralıklarla tekrarlanan test-tekrar test yöntemi ile 0,71 bulunmuştur (Çuhadaroglu, 1986).

Bu araştırmada ölçeğin güvenirlik katsayısı 0,89 olarak bulunmuştur.

3.10.Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ)

Bu araştırmada araştırmaya konu olan kadınlardaki psikolojik sağlamlık düzeylerinin ölçmek amacıyla Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek bireylerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin saptanması maksadıyla Smith ve arkadaşları (2008) tarafından geliştirilmiş olup Türkçe' ye uyarlanması, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Doğan (2015) tarafından yapılmış olmaktadır. Ölçeğin geliştirilmesinde araştırmaya 186 kadın ve 109 erkek olmak üzere toplamda 295 kişi katılmış olup geliştirilmesi ve geçerlik-güvenirlik çalışmaları farklı 4 grup ile yapılmıştır. İlk 2 grup üniversite öğrencileri ile, son 2 grup ise kalp ve fibromiyalji hastaları ile yapılmıştır. Ölçek beşli likert biçiminde olmakta ve 6 maddeden oluşmaktadır. Cevap anahtarı, (1)"Hiç uygun değil", (2)"Uygun Değil", (3)"Biraz Uygun", (4)"Uygun", (5) "Tamamen Uygun" şeklindedir. Ölçekte tersten kodlanmış sorular bulunmaktadır. Bunlar; 2. , 4. , 6. maddelerdir ve bu maddeler sonradan çevrilmektedir. Çevrildikten sonra yüksek puan alınmış ise kişinin psikolojik sağlamlık düzeyinin yüksek olduğu söylenebilir. Ölçeğin geçerliliği açımlayıcı faktör analizi ile yapılmıştır.

Ölçeğin Geçerlik Katsayıları

	Cronbach alfa
Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği	.68-.91

Ölçeğin Güvenirlik Katsayıları

	Cronbach alfa
Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği	.80-.91

Ölçeğin güvenilirliği test tekrar test yöntemi ile yapılmıştır. Katsayıları sırasıyla yukarıda belirtilmiştir.

Bu araştırmada ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,70 bulunmuştur.

3.11.Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler 01.02.2019 ile 01.04.2019 tarihleri aralığında toplanmış olup, katılımcıları ilk aşamada demografik form, ikinci aşamada Genel Öz Yeterlik Ölçeği, üçüncü aşamada Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, dördüncü aşamada ise Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği verilmiştir. Araştırmada örnekleme oluşmakta olan kadınlarla yüz yüze görüşme sağlanmış olup veriler toplanmıştır. Süre kısıtlaması yapılmamıştır.

3.12.Verilerin Analizi

Elde edilmiş olan bilgilerin analizi için; SPSS 21.0 programı kullanılmıştır. Sosyodemografik Bilgi ve Veri Formu'nda bulunan değişkenlerin dağılımlarını Frekans Analizi ile tespit edilmiştir. Uygulanan ölçekler ile Sosyodemografik Bilgi ve Veri Formunda yer alan değişkenlerin arasında bulunan ilişkiyi saptamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Bağımsız T-Testi Analizinden yararlanılmıştır. Ölçeklerin kendi aralarındaki ilişkiyi tespit edebilmek amacıyla ise Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır.

3.13.Etik Konular

Üsküdar Kadın Konukevi' nde kalmış ve kalmakta olan kadınlarla gönüllülük esasına dayalı olarak yapılmış olan bu çalışmada katılımcıların hiçbir kişisel bilgisinin paylaşılmayacağına verilerin yalnız istatistiksel analizlerinin yapıp bilimsel amaçlı kullanılacağına yönelik bilgilendirme yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1 Örneklemin İncelenmesi

4.1.1 Sosyodemografik Özellikler

Çalışmada yer alan katılımcılara ait sosyodemografik bilgilerinin dağılımı Frekans Analizi ile incelenmiş olup sonuçları Tablo 4.1.1’ de verilmiştir.

Tablo 4.1.1 Katılımcılara Ait Sosyodemografik Özellikler

		Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)
Yaş	35 yaş altı	33	50,8
	35 yaş ve üzeri	32	49,2
İlk Evlilik Yaşı	18 yaş altı	30	46,2
	18 yaş ve üzeri	35	53,8
İlk Evlilik Nasıl Gerçekleşti	Kendi seçimim, ailemin onayıyla	15	23,1
	Görücü usulüyle, kendi kararımla	7	10,8
	Görücü usulüyle, ailemin kararıyla	30	46,2
	Ailemin karşı çıkmasına rağmen evlendim	5	7,7
Yapılan Evlilik Sayısı	Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	7	10,8
	Diğer	1	1,5
	1	50	76,9
Çocuk Sayısı	2	12	18,5
	3	1	1,5
	Çocuğum yok	8	12,3
	1 çocuğum var	16	24,6
	2 çocuğum var	24	36,9
	3 çocuğum var	7	10,8
	4 ve daha fazla sayıda çocuğum var	5	7,7

İlk Çocuğu	18 yaş altı	11	16,9
Doğurma Yaşı	18 yaş ve üzeri	41	63,1
	Gelirim yok	32	49,2
	1000 TL ve altı	13	20,0
Gelir Düzeyi	1001-2000 TL	15	23,1
	2001-3000 TL	4	6,2
	4001 TL ve üzeri	1	1,5
	İlköğretim	39	60,0
Öğrenim Durumu	Lise	14	21,5
	Ön lisans	3	4,6
	Lisans	3	4,6
	Okur-yazar değil	6	9,2
Şu Anki Medeni Durum	Evli	23	35,4
	Bekar	28	43,1
	Boşanma Aşaması	14	21,5
Psikiyatrik Rahatsızlık	Var	24	36,9
	Yok	40	61,5
Çalışma Durumu	Çalışıyorum	15	23,1
	Çalışmıyorum	47	72,3
Konukevinde Kalma Süresi	6 ay ve daha az	53	81,5
	6 aydan fazla	12	18,5
Hizmet Memnuniyeti	Evet	62	95,4
	Hayır	3	4,6

Araştırmada yer alan 65 kadın katılımcının yaş ortalaması 33 ve yaş aralığı 17-59 olarak saptanmıştır. Bununla birlikte katılımcılardan 33 (%50,8) kişi 35 yaş ve altında yer alırken, 32 (%49,2) kişi 35 yaş üzeri grubunda yer almaktadır.

Katılımcıların ilk evliliklerini yaptıkları yaşları için dağılım incelendiğinde; 18 yaş altında olan 30 (%46,2) kişi varken 18 yaş ve üzeri grubunda yer alan 35 (%53,8) kişi olduğu görülmektedir.

İlk evliliğin nasıl gerçekleştiğine dair dağılım incelendiğinde; 15 (23,1) kişi kendi seçimim, ailemi onayıyla, 7 (%10,8) görücü usulüyle, kendi kararıyla, 30 (%46,2) kişi görücü usulüyle, ailemin kararıyla, 5 (%7,7) kişi ailemin karşı çıkmasına rağmen evlendim, 7 (%10,8) kişi kendi kararım, ailemin bilgisi dışında ve 1 (%1,5) kişi diğer seçeneklerini işaretlemiştir.

Toplamda yapılan evlilik sayısı için dağılım incelendiğinde; 2 kişinin soruyu yanıtlamadığı görülmüştür. Diğer taraftan 50 (%76,9) kişinin bir defa, 12 (%18,5) kişinin 2 defa ve 1 (%1,5) kişinin 3 defa evlilik yapmış olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların çocuk sayıları için dağılım incelendiğinde; 5 kişi soruyu yanıtlamamış, çocuğu olmayan 8 (%12,3) kişi, bir çocuğu olan 16 (%24,6) kişi, iki çocuğu olan 24 (%36,9) kişi, üç çocuğu olan 7 (%10,8) kişi, dört ve daha fazla sayıda çocuğu olan 5 (%7,7) kişi olduğu görülmektedir.

Katılımcıların gelir düzeyleri incelendiğinde; geliri olmayan 32 (%49,2) kişi, 1000 TL ve altında geliri olan 13 (%20) kişi, 1001-2000 TL geliri bulunan 15 (%23,1) kişi, 2001-3000 TL geliri bulunan 4 (%6,2) kişi, 4001 TL ve üzerinde geliri bulunan 1 (%1,5) kişi olduğu saptanmıştır.

Öğrenim durumuna dağılım incelendiğinde; ilköğretim mezunu olan 39 (%60) kişi, lise mezunu olan 14 (%21,5) kişi, ön lisans mezunu olan 3 (%4,6) kişi ve lisans mezunu olan 3 (%4,6) kişi ve okur-yazar olmayan 6 (%9,2) kişi vardır.

Şu anki medeni durum için dağılım incelendiğinde; evli olan 23 (%35,4) kişi, bekar olan 28 (%43,1) kişi ve boşanma aşamasında olan 14 (%21,5) kişi vardır.

Katılımcılardan 24 (%36,9) kişi psikiyatrik rahatsızlığının olduğunu, 40 (%61,5) kişi ise psikiyatrik rahatsızlığının olmadığını belirtmiş, 1 kişi ise soruyu cevaplandırmamıştır.

Katılımcıların çalışma durumu incelendiğinde; 15 (%23,1) kişi çalışırken, 47 (%72,3) kişinin çalışmadığı görülmektedir. Bununla beraber 3 kişinin soruyu yanıtlamadığı görülmektedir.

Katılımcıların şiddete yönelik sorulara ait cevapları ve dağılımları Tablo 4.1.2' de verilmiştir.

Tablo 4.1.2 Şiddete Dair Dağılım Sonuçları

		Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)
Şiddet	Geçmişte şiddet gördüm	57	87,7
	Geçmişte şiddet görmedim	5	7,7
Şiddet Türü	Fiziksel	28	43,1
	Cinsel	5	7,7
	Ekonomik	11	16,9
	Psikolojik	28	43,1
	Hepsi	22	33,8
Şiddeti Uygulayan Kişi	Eş/Sevgili	52	80,0
	Kardeş	10	15,4
	Anne-Baba	25	38,5
	Akraba	5	7,7
	Diğer	6	9,2

Katılımcıların geçmişte şiddete maruz kalıp kalmadıkları sorgulandığında; 57 (%87,7) kişinin evet ve 5 (%7,7) kişinin hayır seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Diğer taraftan 3 kişinin soruyu yanıtlamamıştır.

Katılımcıların maruz kaldıkları şiddetin türüne yönelik dağılım incelendiğinde; fiziksel şiddete maruz kalan 28 (%43,1) kişi, cinsel şiddete maruz kalan 5 (%7,7) kişi, ekonomik şiddete maruz kalan 11 (%16,9) kişi, psikolojik şiddete maruz kalan 28 (%43,1) kişi ve bütün şiddet türlerinin hepsine maruz kalan 22 (%33,8) kişi vardır.

Şiddeti uygulayan kişi değişkeni için dağılım incelendiğinde; 52 (%80) kişi eş/sevgili, 10 (%15,4) kişi kardeş, 25 (%38,5) kişi anne-baba, 5 (%7,7) kişi akraba ve 6 (%9,2) kişi diğer seçeneğini işaretlemiştir.

4.1.2. Ölçeklerin İncelenmesi

4.1.3. Ölçeklerin Normallik Dağılımları

Araştırma sorularının test edilmesinden önce, veri dağılımlarının standart normal dağılıma uygunluğu test edilmiş olup sonuçları Tablo 4.1.3’ te verilmiştir.

Tablo 4.1.3 Ölçeklerin Normallik Testi Sonuçları

Ölçek Adı	Z	P
GÖÖ	0,985	0,629
BSÖ	0,947	0,007*
PSÖ	0,932	0,001*

*** $p < .05$: İstatistiksel olarak anlamlı**

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan normallik testinin sonuçlarına göre kullanılmış olan ölçeklerden BSÖ ve PSÖ puanlarının dağılımı, normal dağılıma göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar göstermektedir ($p < .05$). Shapiro-Wilk testinin sonuçlarına göre; çalışmada kullanılan BSÖ ($z=0,947$; $p=0,007$) ve PSÖ ($z=0,932$; $p=0,001$) ölçeklerin puan dağılımları, istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar göstermektedir. Bununla beraber GÖÖ puanlarının dağılımı, standart normal dağılıma göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermemektedir ($p > .05$). Shapiro-Wilk testinin sonuçlarına göre; çalışmada kullanılan GÖÖ ($z=0,985$; $p=0,629$) istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermemektedir ve buna bağlı olarak normal dağılıma uygundur. Diğer taraftan normallik testi sonuçları içerisinde yer alan basıklık ve çarpıklık değerleri incelendiğinde çalışmada kullanılan BSÖ ve PSÖ için basıklık ve çarpıklık değerleri -2,0 ve +2,0 arasında yer almaktadır. Basıklık ve çarpıklık değerlerin bu aralıkta yer alması durumunda ölçek puanlarının dağılımı, normal dağılıma uygun olarak kabul edilmektedir (George & Mallery, 2010). Bu nedenden ötürü, hipotez testlerinde parametrik testler kullanılmıştır.

4.1.4. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılmış olan tüm ölçeklerin ortalama ve standart sapmaları Tablo 4.1.4' te gösterilmiştir.

Tablo 4.1.4 Ölçeklerin Puan Ortalamaları ve Puan Aralıkları

Ölçek Adı	Puan Ortalaması $\pm$ SS	Puan Aralığı
GÖÖ-Başlama	3,35 $\pm$ 0,77	1-5
GÖÖ-Yılmama	3,53 $\pm$ 0,67	1-5
GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr	3,58 $\pm$ 0,87	1-5
GÖÖ Toplam	3,45 $\pm$ 0,58	1-5
BSÖ	2,79 $\pm$ 0,63	1-4
PSÖ	2,91 $\pm$ 0,72	1-5

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

4.1.5. Ölçekler Arası İlişkilerin İncelenmesi

Çalışmada kullanılan ölçeklerin arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla Pearson Korelasyon Analizi yapıp korelasyon katsayısı tespit edilmiştir. Analiz sonuçları ise Tablo 4.1.5’te gösterilmiştir.

Tablo 4.1.5 Ölçekler Arasında Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		GÖÖ- Başlama	GÖÖ- Yılmama	GÖÖ- Sürd. Çabası	GÖÖ- Toplam	BSÖ	PSÖ
GÖÖ-Başlama	r	1					
GÖÖ-Yılmama	r	0,404**	1				
GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr	r	0,051	0,618**	1			

GÖÖ Toplam	r	0,848**	0,791**	0,515**	1		
BSÖ	r	0,400**	0,489**	0,272*	0,522**	1	
PSÖ	r	0,336**	0,380**	0,324**	0,455**	0,539**	1

*** $p<.05$: İstatistiksel olarak anlamlı**

**** $p<.01$: İstatistiksel olarak anlamlı**

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonuçlarına göre GÖÖ-Başlama ile GÖÖ-Yılmama ($r=.404$; $p<.01$), GÖÖ Toplam ($r=.848$; $p<.01$), BSÖ ($r=.400$; $p<.01$) ve PSÖ ($r=.336$; $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

GÖÖ-Yılmama ile GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr ($r=.618$; $p<.01$), GÖÖ Toplam ($r=.791$; $p<.01$), BSÖ ($r=.489$; $p<.01$) ve PSÖ ($r=.380$; $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr ile GÖÖ Toplam ($r=.515$; $p<.01$), BSÖ ($r=.272$; $p<.05$) ve PSÖ ($r=.324$; $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

GÖÖ Toplam ile BSÖ ($r=.522$; $p<.01$) ve PSÖ ($r=.455$; $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir ilişki görülmüştür.

BSÖ ile PSÖ ($r=.539$; $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

4.1.6. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Yaş Değişkenine Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin yaşa göre ortalamaları bulunmuş olup bu ortalamaların arasında bulunan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını incelemek amacıyla yapılmış olan Bağımsız Gruplarda T-Testi' nin Analiz sonuçları Tablo 4.1.6' da gösterilmiştir.

Tablo 4.1.6 Örneklemen Ölçek Puanlarının Yaşa Göre İncelenmesi

Ölçek Adı	35 yaş altı (n=33)	35 yaş ve üzeri (n=32)	T	P
GÖÖ-Başlama	3,35±0,78	3,36±0,76	-0,013	0,990
GÖÖ-Yılmama	3,49±0,60	3,57±0,75	-0,489	0,627
GÖÖ-Sürdürme Çabası/İsrar	3,73±0,94	3,44±0,78	1,339	0,185
GÖÖ Toplam	3,46±0,55	3,44±0,61	0,180	0,858
BSÖ	2,85±0,63	2,72±0,64	0,756	0,453
PSÖ	2,96±0,69	2,86±0,76	0,567	0,573

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonuçlarına göre genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ile yaş arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamaktadır. ($p>.05$).

4.1.7. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin İlk Evlilik Yaşına Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin ilk evlilik yaşına göre ortalamaları bulunmuş olup bulunan ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplarda T-Testi Analiz sonuçları Tablo 4.1.7' de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.7 Örneklemen Ölçek Puanlarının İlk Evlilik Yaşına Göre İncelenmesi

Ölçek Adı	18 yaş altı (n=30)	18 yaş ve üzeri (n=35)	T	P
GÖÖ-Başlama	3,13±0,58	3,54±0,86	-2,303	0,025*
GÖÖ-Yılmama	3,25±0,66	3,77±0,59	-3,385	0,001*
GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr	3,30±0,91	3,82±0,77	-2,520	0,014*
GÖÖ Toplam	3,20±0,50	3,67±0,55	-3,506	0,001*
BSÖ	2,61±0,70	2,94±0,54	-2,152	0,035*
PSÖ	2,61±0,69	3,17±0,66	-3,303	0,002*

***p<.05: İstatistiksel olarak anlamlı**

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

GÖÖ-Başlama, GÖÖ-Yılmama, GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr, GÖÖ Toplam, BSÖ ve PSÖ katılımcıların ilk evlilik yaşına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir ($p<.05$). İlk evlilik yaşı 18 yaş ve üzeri olan katılımcıların GÖÖ-Başlama, GÖÖ-Yılmama, GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr, GÖÖ Toplam, BSÖ ve PSÖ puanları ilk evlilik yaşı 18 yaş altında olan katılımcılardan anlamlı derecede farklı ve yüksektir.

4.1.8. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin İlk Evliliğin Gerçekleşme Biçimine Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin ilk evliliğin gerçekleşme biçimi değişkenine göre ortalamaları ve bu ortalamaların arasında bulunan farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını incelemek için yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.8' de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.8 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İlk Evliliğin Gerçekleşme Biçimine Göre Değişiminin İncelenmesi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
GÖÖ- Başlama	Kendi seçimim, ailemin onayıyla	15	3,58	0,72	0,714	0,616
	Görücü usulüyle, kendi kararım	7	3,34	0,97		
	Görücü usulüyle, ailemin kararıyla	30	3,32	0,81		
	Ailemin karşı çıkmasına rağmen evlendim	5	3,00	0,72		
	Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	7	3,15	0,48		
	Diğer	1	4,00	0,00		
GÖÖ- Yılmama	Kendi seçimim, ailemin onayıyla	15	3,75	0,62	0,937	0,464
	Görücü usulüyle, kendi kararım	7	3,65	0,37		
	Görücü usulüyle, ailemin kararıyla	30	3,44	0,73		
	Ailemin karşı çıkmasına rağmen evlendim	5	3,20	0,86		
	Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	7	3,68	0,59		
	Diğer	1	3,00	0,00		
GÖÖ- Sürdürme Çabası/ Israr	Kendi seçimim, ailemin onayıyla	15	3,54	0,97	0,367	0,869
	Görücü usulüyle, kendi kararım	7	3,90	0,60		
	Görücü usulüyle, ailemin kararıyla	30	3,56	0,88		
	Ailemin karşı çıkmasına rağmen evlendim	5	3,33	1,13		

	Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	7	3,69	0,87		
	Diğer	1	3,00	0,00		
	Kendi seçimim, ailemin onayıyla	15	3,63	0,44		
	Görücü usulüyle, kendi kararım	7	3,55	0,54		
GÖÖ	Görücü usulüyle, ailemin kararıyla	30	3,40	0,66	0,713	0,616
Toplam	Ailemin karşı çıkmasına rağmen evlendim	5	3,11	0,63		
	Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	7	3,42	0,49		
	Diğer	1	3,56	0,00		
	Kendi seçimim, ailemin onayıyla	15	2,92	0,49		
	Görücü usulüyle, kendi kararım	7	2,90	0,23		
BSÖ	Görücü usulüyle, ailemin kararıyla	30	2,74	0,70	0,269	0,928
	Ailemin karşı çıkmasına rağmen evlendim	5	2,64	0,65		
	Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	7	2,70	0,98		
	Diğer	1	2,80	0,00		
PSÖ	Kendi seçimim, ailemin onayıyla	15	2,96	0,65	0,608	0,694
	Görücü usulüyle, kendi kararım	7	3,13	0,73		

Görücü usulüyle, ailemin kararıyla	30	2,89	0,76
Ailemin karşı çıkmasına rağmen evlendim	5	2,90	0,94
Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında	7	2,59	0,68
Diğer	1	3,66	0,00

Yapılan analiz sonucuna göre; genel öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin ilk evliliğin gerçekleşme biçimine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>.05$).

4.1.9. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Toplamda Yapılan Evlilik Sayısına Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz yeterlilik, psikolojik sağlamlık ve benlik saygısı düzeylerinin toplamda yapılan evlilik sayısına göre ortalamaları bulunmuş ve bu ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.9' da gösterilmiştir.

Tablo 4.1.9 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Toplamda Yapılan Evlilik Sayısına Göre Değişiminin İncelenmesi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
GÖÖ-Başlama	1 evlilik	50	3,30	0,71	2,613	0,082
	2 evlilik	12	3,81	0,79		
	3 evlilik	1	2,88	0,00		
GÖÖ-Yılmama	1 evlilik	50	3,52	0,63	0,404	0,669
	2 evlilik	12	3,65	0,82		
	3 evlilik	1	4,00	0,00		
GÖÖ-Sürdürme Çabası/ Israr	1 evlilik	50	3,55	0,85	0,430	0,652
	2 evlilik	12	3,80	0,96		
	3 evlilik	1	3,66	0,00		

GÖÖ Toplam	1 evlilik	50	3,41	0,49	2,156	0,125
	2 evlilik	12	3,78	0,74		
	3 evlilik	1	3,35	0,00		
BSÖ	1 evlilik	50	2,76	0,65	0,343	0,711
	2 evlilik	12	2,92	0,51		
	3 evlilik	1	3,00	0,00		
PSÖ	1 evlilik	50	2,86	0,72	0,918	0,405
	2 evlilik	12	3,17	0,70		
	3 evlilik	1	3,16	0,00		

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonucuna göre; genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin toplamda yapılan evlilik sayısına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>.05$).

4.1.10. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Çocuk Sayısına Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin çocuk sayısına göre ortalamaları ve bu ortalamalar bulunmuş olup bu ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını incelemek maksatıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.10' da gösterilmiştir.

Tablo 4.1.10 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Çocuk Sayısına Göre Değişiminin İncelenmesi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
GÖÖ- Başlama	Çocuğum yok	8	3,91	0,83	1,721	0,158
	1 çocuğum var	16	3,36	0,68		
	2 çocuğum var	24	3,10	0,79		

	3 çocuğum var	7	3,37	0,89		
	4 ve daha fazla sayıda çocuğum var	5	3,33	0,26		
	Çocuğum yok	8	4,00	0,55		
	1 çocuğum var	16	3,62	0,71		
GÖÖ-Yılmama	2 çocuğum var	24	3,29	0,64	1,913	0,121
	3 çocuğum var	7	3,68	0,72		
	4 ve daha fazla sayıda çocuğum var	5	3,56	0,65		
	Çocuğum yok	8	4,00	0,75		
	1 çocuğum var	16	3,60	0,95		
GÖÖ-Sürdürme	2 çocuğum var	24	3,41	0,94		
Çabası/	3 çocuğum var	7	3,52	0,79	0,849	0,500
Israr	4 ve daha fazla sayıda çocuğum var	5	3,93	0,64		
	Çocuğum yok	8	3,95	0,61		
	1 çocuğum var	16	3,49	0,52		
GÖÖ	2 çocuğum var	24	3,22	0,57		
Toplam	3 çocuğum var	7	3,50	0,63	2,694	0,040*
	4 ve daha fazla sayıda çocuğum var	5	3,51	0,29		
	Çocuğum yok	8	3,30	0,46		
	1 çocuğum var	16	2,92	0,38		
BSÖ	2 çocuğum var	24	2,71	0,67		
	3 çocuğum var	7	2,72	0,76	4,229	0,005*
	4 ve daha fazla sayıda çocuğum var	5	1,98	0,53		
	Çocuğum yok	8	3,23	0,58		
PSÖ	1 çocuğum var	16	3,18	0,73	2,086	0,095
	2 çocuğum var	24	2,71	0,68		

3 çocuğum var	7	3,09	0,76
4 ve daha fazla sayıda çocuğum var	5	2,43	0,98

*** $p<.05$: İstatistiksel olarak anlamlı**

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonuçlarına göre GÖÖ Toplam ve BSÖ ile katılımcıların çocuk sayıları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmaktadır. ($p<.05$). Bulunan farklılığın gruplardan hangisinden kaynaklı olduğunu saptamak amacıyla yapılmış olan Tukey Post-Hoc testi sonuçlarına göre;

GÖÖ Toplam için; çocuk sahibi olmama ile 2 çocuk sahibi olma ile çocuk sahibi olmama arasındaki anlamlı ilişkiden kaynaklandığı görülmektedir.

BSÖ için; çocuk sahibi olmama ile 4 veya daha fazla sayıda çocuk sahibi olma, 1 çocuk sahibi olma ile 4 veya daha fazla sayıda çocuk sahibi olma ve 4 veya daha fazla sayıda çocuk sahibi olma ile çocuk sahibi olmama ile 1 çocuk sahibi olma arasındaki anlamlı ilişkiden kaynaklandığı görülmektedir.

4.1.11. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin İlk Çocuğu Doğurma Yaşına Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin ilk çocuğu doğurma yaşına göre ortalamaları bulunmuş olup bulunan ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlılığını incelemek maksadıyla yapılmış olan Bağımsız Gruplarda T-Testi Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.11'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.11 Örneklemin Ölçek Puanlarının İlk Çocuğu Doğurma Yaşına Göre İncelenmesi

Ölçek Adı	18 yaş altı (n=11)	18 yaş ve üzeri (n=41)	T	P
GÖÖ-Başlama	3,13±0,50	3,30±0,77	-0,664	0,510
GÖÖ-Yılmama	3,30±0,68	3,54±0,69	-1,006	0,319
GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr	3,45±1,00	3,56±0,87	-0,348	0,729
GÖÖ Toplam	3,26±0,45	3,42±0,57	-0,873	0,387
BSÖ	2,73±0,74	2,71±0,62	0,115	0,909
PSÖ	2,65±0,78	2,94±0,75	-1,138	0,261

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonuçlarına göre genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ile ilk çocuğu doğurma yaşı arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır ($p>.05$).

4.1.12 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Gelir Düzeyine Göre Değişiminin İncelenmesi

Benlik saygısı, öz yeterlilik ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin gelir düzeyine göre ortalamaları ve bulunan ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunup bulunmadığını incelemek amacıyla yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi'nin sonuçları Tablo 4.1.12'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.12 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Gelir Düzeyine Göre Değişiminin İncelenmesi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
GÖÖ- Başlama	Gelirim yok	32	3,26	0,62		
	1000 TL ve altı	13	3,50	0,86		
	1001-2000 TL	15	3,31	0,87	1,241	0,303
	2001-3000 TL	4	3,99	1,02		
	4001 TL ve üzeri	1	2,55	0,00		
GÖÖ- Yılmama	Gelirim yok	32	3,38	0,65		
	1000 TL ve altı	13	3,61	0,71		
	1001-2000 TL	15	3,57	0,65	1,580	0,191
	2001-3000 TL	4	4,15	0,66		
	4001 TL ve üzeri	1	4,20	0,00		
GÖÖ- Sürdürme Çabası/ Israr	Gelirim yok	32	3,55	0,90		
	1000 TL ve altı	13	3,37	0,96		
	1001-2000 TL	15	3,66	0,79	0,743	0,567
	2001-3000 TL	4	3,91	0,79		
	4001 TL ve üzeri	1	4,66	0,00		
GÖÖ Toplam	Gelirim yok	32	3,35	0,51		
	1000 TL ve altı	13	3,52	0,57		
	1001-2000 TL	15	3,45	0,68	1,258	0,297
	2001-3000 TL	4	4,02	0,65		
	4001 TL ve üzeri	1	3,41	0,00		
BSÖ	Gelirim yok	32	2,61	0,69		
	1000 TL ve altı	13	2,82	0,51		
	1001-2000 TL	15	2,93	0,56	2,039	0,100
	2001-3000 TL	4	3,47	0,37		
	4001 TL ve üzeri	1	2,90	0,00		

	Gelirim yok	32	2,84	0,80		
	1000 TL ve altı	13	3,00	0,62		
PSÖ	1001-2000 TL	15	2,92	0,69	0,406	0,804
	2001-3000 TL	4	3,04	0,75		
	4001 TL ve üzeri	1	3,66	0,00		

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik **BSÖ**=Benlik Saygısı **PSÖ**=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonucuna göre; genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin gelir düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark göstermemekte olduğu görülmüştür ($p>.05$).

4.1.13. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Öğrenim Durumuna Göre Değişiminin İncelenmesi

Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin öğrenim durumuna bakılarak ortalamaları bulunmuş ve bu ortalamaların arasında bulunan farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.13' de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.13 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Öğrenim Durumuna Göre Değişiminin İncelenmesi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
	İlköğretim	39	3,20	0,80		
GÖÖ- Başlama	Lise	14	3,43	0,53		
	Ön lisans	3	4,01	1,20	1,655	0,172
	Lisans	3	3,48	0,48		
	Okur-yazar değil	6	4,03	1,01		
	İlköğretim	39	3,45	0,70		
GÖÖ- Yılmama	Lise	14	3,64	0,63		
	Ön lisans	3	4,26	0,57	1,189	0,325
	Lisans	3	3,40	0,62		

	Okur-yazar değil	6	3,61	0,51		
GÖÖ-	İlköğretim	39	3,64	0,98		
Sürdürme	Lise	14	3,69	0,80		
Çabası/	Ön lisans	3	3,44	0,38	0,496	0,739
Israr	Lisans	3	3,27	0,53		
	Okur-yazar değil	6	3,11	0,50		
	İlköğretim	39	3,36	0,63		
GÖÖ	Lise	14	3,54	0,35		
Toplam	Ön lisans	3	3,99	0,75	1,189	0,325
	Lisans	3	3,42	0,45		
	Okur-yazar değil	6	3,76	0,56		
	İlköğretim	39	2,65	0,73		
BSÖ	Lise	14	2,95	0,40		
	Ön lisans	3	3,26	0,41	1,412	0,241
	Lisans	3	2,87	0,42		
	Okur-yazar değil	6	3,16	0,20		
	İlköğretim	39	2,82	0,75		
PSÖ	Lise	14	3,10	0,73		
	Ön lisans	3	3,00	0,92	0,449	0,773
	Lisans	3	2,94	0,62		
	Okur-yazar değil	6	3,11	0,67		

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonucuna göre; genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin öğrenim durumuna göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>.05$).

4.1.14. Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Şu Anki Medeni Duruma Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin şu anki medeni duruma göre ortalamaları ve bu ortalamaların arasında bulunan farkın istatistiksel olarak anlamlı

düzeyde olup olmadığını incelemek maksadıyla yapılmış olan Tek Yönlü Varyans Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.14'de gösterilmiştir..

Tablo 4.1.14 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Şu Anki Medeni Duruma Göre Değişiminin İncelenmesi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
GÖÖ-Başlama	Evli	23	3,10	0,67	2,947	0,060
	Bekar	28	3,39	0,73		
	Boşanma Aşaması	14	3,70	0,88		
GÖÖ-Yılmama	Evli	23	3,38	0,63	1,224	0,301
	Bekar	28	3,67	0,64		
	Boşanma Aşaması	14	3,50	0,79		
GÖÖ-Sürdürme Çabası/ Israr	Evli	23	3,50	0,80	0,315	0,731
	Bekar	28	3,68	0,98		
	Boşanma Aşaması	14	3,52	0,81		
GÖÖ Toplam	Evli	23	3,25	0,48	2,221	0,117
	Bekar	28	3,53	0,53		
	Boşanma Aşaması	14	3,61	0,74		
BSÖ	Evli	23	2,55	0,66	1,574	0,084
	Bekar	28	2,93	0,53		
	Boşanma Aşaması	14	2,87	0,70		
PSÖ	Evli	23	2,63	0,74	3,487	0,037*
	Bekar	28	3,15	0,62		
	Boşanma Aşaması	14	2,91	0,78		

Yapılan analiz sonuçlarına göre PSÖ ile katılımcıların şu anki medeni durumları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmaktadır ($p<.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklanmakta olduğunu saptamak için yapılan Tukey Post-Hoc testi sonuçlarına göre

PSÖ için; evlinin bekar ile ve bekarın evli ile arasındaki anlamlı ilişkiden kaynaklandığı görülmektedir.

4.1.15 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Psikiyatrik Rahatsızlık Değişkenine Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin psikiyatrik rahatsızlık değişkenine göre ortalamaları ve bulunan ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını saptamak amacıyla yapılmış olan Bağımsız Gruplarda T-Testi Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.15 'de verilmiştir.

Tablo 4.1.15. Örneklemen Ölçek Puanlarının Psikiyatrik Rahatsızlık Değişkenine Göre İncelenmesi

Ölçek Adı	Psikiyatrik Rahatsızlık Var (n=24)	Psikiyatrik Rahatsızlık Yok (n=40)	T	P
GÖÖ-Başlama	3,21±0,73	3,46±0,77	-1,264	0,211
GÖÖ-Yılmama	3,30±0,71	3,68±0,62	-2,252	0,028*
GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr	3,36±0,73	3,70±0,94	-1,508	0,137
GÖÖ Toplam	3,27±0,60	3,57±0,54	-2,094	0,040*
BSÖ	2,54±0,72	2,92±0,55	-2,368	0,021*
PSÖ	2,73±0,73	3,02±0,72	-1,555	0,125

***p<.05: İstatistiksel olarak anlamlı**

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

GÖÖ-Yılmama, GÖÖ Toplam ve BSÖ katılımcıların psikiyatrik rahatsızlık görülme durumuna karşılaştırıldığında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemiştir ($p<.05$). Psikiyatrik rahatsızlık sahibi olmayan katılımcıların GÖÖ-Yılmama, GÖÖ Toplam ve BSÖ puanları psikiyatrik rahatsızlık sahibi olan katılımcılardan anlamlı derecede farklı ve yüksektir.

4.1.16 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Çalışma Durumuna Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin çalışma durumuna göre ortalamaları bulunmuş ve bu ortalamaların arasındaki farkın istatistiksel anlamda anlamlı olup olmadığını saptamak amacıyla yapılmış olan Bağımsız Gruplarda T-Testi Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.16 'da gösterilmiştir.

Tablo 4.1.16 Örneklemenin Ölçek Puanlarının Çalışma Durumuna Göre İncelenmesi

Ölçek Adı	Çalışıyorum (n=15)	Çalışmıyorum (n=47)	T	P
GÖÖ-Başlama	3,50±0,89	3,27±0,74	0,973	0,334
GÖÖ-Yılmama	3,60±0,75	3,52±0,67	0,377	0,708
GÖÖ-Sürdürme Çabası/İsrar	3,52±0,98	3,59±0,86	-0,290	0,773
GÖÖ Toplam	3,53±0,72	3,41±0,54	0,695	0,490
BSÖ	3,00±0,64	2,69±0,63	1,648	0,104
PSÖ	3,06±0,73	2,85±0,74	0,956	0,343

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonuçlarına göre benlik saygısı, öz yeterlilik ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ile çalışma durumunun arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır ($p>.05$).

4.1.17 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Konukevinde Kalma Süresine Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin konukevinde kalma süresine göre ortalamaları bulunmuş olup bu ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını incelemek amacıyla yapılmış olan Bağımsız Gruplarda T-Testi Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.17 'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.17 Örneklemin Ölçek Puanlarının Konukevinde Kalma Süresine Göre İncelenmesi

Ölçek Adı	6 Ay ve Daha Az (n=53)	6 Aydan Fazla (n=47)	T	P
GÖÖ-Başlama	3,36±0,75	3,29±0,87	0,281	0,780
GÖÖ-Yılmama	3,53±0,65	3,54±0,78	-0,016	0,987
GÖÖ-Sürdürme Çabası/İsrar	3,64±0,82	3,30±1,05	1,225	0,225
GÖÖ Toplam	3,47±0,56	3,38±0,68	0,498	0,621
BSÖ	2,75±0,61	2,94±0,72	-0,956	0,343
PSÖ	2,93±0,71	2,86±0,83	0,321	0,750

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonuçlarına göre benlik saygısı, öz yeterlilik ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ile konukevinde kalma süresi arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamaktadır ($p>.05$).

4.1.18 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Hizmet Memnuniyetine Göre Değişiminin İncelenmesi

Öz yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin hizmet memnuniyetine göre ortalamaları bulunmuş ve bu ortalamalar arasında görülen farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını saptamak amacıyla yapılmış olan Bağımsız Gruplar T-Testi Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.18 'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.18 Örneklemin Ölçek Puanlarının Hizmet Memnuniyeti Göre İncelenmesi

Ölçek Adı	Evet (n=62)	Hayır (n=3)	T	p
GÖÖ-Başlama	3,38±0,78	2,87±0,24	1,113	0,270
GÖÖ-Yılmama	3,52±0,69	3,73±0,23	-0,518	0,607
GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr	3,58±0,89	3,55±0,19	0,058	0,954
GÖÖ Toplam	3,46±0,59	3,25±0,11	0,604	0,548
BSÖ	2,78±0,65	2,83±0,15	-0,123	0,902
PSÖ	2,90±0,74	3,11±0,25	-0,469	0,640

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonuçlarına göre öz yeterlilik, psikolojik sağlamlık ve benlik saygısı düzeyleri ile hizmet memnuniyeti arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamaktadır. ($p>.05$).

4.1.19 Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik, Benlik Saygısı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyinin Şiddet Değişkenine Göre Değişiminin İncelenmesi

Genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin şiddet değişkenine göre ortalamaları bulunup bu ortalamaların arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını saptamak amacıyla yapılmış olan Bağımsız Gruplar T-Testi Analizi' nin sonuçları Tablo 4.1.19 'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.19 Örneklemın Ölçek Puanlarının Şiddet Değişkenine Göre İncelenmesi

Ölçek Adı	Evet (n=57)	Hayır (n=5)	T	P
GÖÖ-Başlama	3,39±0,77	3,37±0,43	0,057	0,955
GÖÖ-Yılmama	3,51±0,67	3,98±0,72	-1,468	0,147
GÖÖ-Sürdürme Çabası/Israr	3,53±0,89	4,13±0,55	-1,471	0,146
GÖÖ Toplam	3,46±0,59	3,68±0,32	-0,819	0,416
BSÖ	2,79±0,65	2,84±0,72	-0,157	0,876
PSÖ	2,89±0,71	3,40±0,80	-1,498	0,139

GÖÖ=Genel Öz Yeterlilik BSÖ=Benlik Saygısı PSÖ=Psikolojik Sağlamlık

Yapılan analiz sonuçlarına göre benlik saygısı, öz yeterlilik ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ile şiddet değişkeni arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamaktadır ($p>.05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu araştırmanın temel amacı kadınlarda çocuk yaşta evlilik ve reşit yaşta evlilik yapmış olmalarına bağlı olarak öz yeterlik, benlik saygısı, psikolojik sağlamlık düzeylerinin arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda çocuk yaşta evlilik yapmış olan kadınlar ile reşit yaşta evlilik yapmış olan kadınların öz-yeterliği, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri evliliğin gerçekleşme biçimi, toplamda yapılmış olan evlilik sayısı, çocuk sayısı, ilk çocuğu doğurma yaşı, şuan ki medeni durumları, psikiyatrik rahatsızlık durumu, çalışma durumu, konukevinde kalma süresi, hizmet memnuniyeti ve şiddet değişkeni açısından karşılaştırılacaktır. Elde edilen sonuçlar ise bu bölümde alan yazın çerçevesinde karşılaştırılarak tartışılacaktır.

İlk evlilik yaşı 18 yaş ve üzeri olan kadınların genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ilk evlilik yaşı 18 yaş altında olan kadınlarınkinden anlamlı derecede farklı ve yüksek olduğu görülmüştür.

Kadınların ebeveynlik rolleri ile ilişkili kendilik algıları evlenme yaşlarına göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir. 18 yaş ve altında evlilik yapmış olan kadınların kendilik(benlik) algıları 19 yaş ve üzerinde evlilik yapmış olan kadınlara göre düşük bulunmuştur (Yılmaz, Ülker; 2018).

Konukevlerinde ve kendi evinde kalmakta olan kadınlar ile yapılmış olan bir çalışmada konukevlerinde kalan kadınların kendilik(benlik) algılarının ve psikolojik dayanıklılık düzeylerinin kendi evinde kalmakta olan kadınlara kıyasla anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür (Irmak, Altıntaş; 2017). Bu sonuca göre olumsuz hayat şartlarının kadınları bir yandan da güçlendirmekte olduğunu söyleyebiliriz.

22 ile 39 yaş aralığındaki çiftlerin birbirleriyle ilişkilerine yönelik öz yeterlik düzeyleri anlamlı derecede farklı ve yüksek bulunmuştur (Erus, 2013). Farklı yaş gruplarından oluşan evli bireyler ile yapılmış olan bir çalışmada yaşın psikolojik sağlamlık açısından bir farklılık oluşturmadığı saptanmıştır (Bektaş, Özben; 2018)

İlk evlilik yaşı 18 yaş ve üzeri katılımcılar ile 18 yaş altı olan katılımcıların genel öz-yeterlilik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin ilk evliliğin gerçekleşme biçimi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Evlilik biçimleriyle ilgili yapılmış olan bir çalışmaya göre evliliğin gerçekleşme biçimi ile sosyal destek arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Tanışarak evlenenler ve akraba evliliği yapanlar lehine olan durum görücü usulü evlenenlerin aleyhine olduğu görülmüştür (Özbey, 2012).

Sosyal desteğin bu çalışmadaki değişkenler ile ilişkisi yadsınamayacak düzeyde olduğu varsayılabilir.

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları hastanesi psikiyatri bölümüne başvuran evli hastalar ile yapılan bir çalışmaya göre görücü usulü ile evlenen kadınların fiziksel ve cinsel şiddete anlaşılarak evlenen kadınlardan büyük oranda daha fazla maruz kaldıkları görülmüştür (Erbek, Eradamlar, Beştepe, Akar, Alpan; 2004).

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların psikolojik sağlamlık, benlik saygısı ve öz yeterlik düzeyleri arasında yapılan evlilik sayısı değişkenine göre bir fark görülmemiştir.

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri olan kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların benlik saygısı ve öz yeterlik düzeyleri arasında çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark bulunmaktadır. Farklılığın gruplardan hangisinden kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılmış olan Tukey Post-Hoc testi uygulanmıştır. Bunun sonuçlarına göre; öz yeterlik için; 2 çocuk sahibi olma ve çocuk sahibi olmama arasındaki anlamlı ilişkiden kaynaklandığı görülmektedir. Benlik saygısı için; çocuk sahibi olmama ile 4 ve daha fazla çocuğa sahip olma, 1 çocuk sahibi olma ile 4 ve daha fazla çocuğa sahip olma ve 4 ve daha fazla çocuğa sahip olma ile çocuk sahibi olmama ile 1 çocuk sahibi olma arasındaki anlamlı ilişkiden kaynaklandığı görülmektedir.

Literatürdeki bir çalışmaya göre; çocuk sayısının annelerin ebeveynliğe yönelik yeterlik algısı arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Fakat ebeveynliğe yönelik ilgi alt boyutunda 1 veya 2 çocuk sahibi olan anneler ile 3 ve üzeri çocuk sahibi olan anneler

üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Çocuk sayısı arttıkça yeterlik algısında düşük olduğu görülmüştür (Öztürk, Giren; 2015).

Yine başka bir çalışmaya göre; çocuk sayısı ile benlik saygısı arasında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Çocuk sayısı arttıkça benlik saygısının düşmekte olduğu görülmüştür (Erbil, Bostan; 2004).

Aileler ile yapılan bir çalışmaya göre ise çocuk sayısı arttıkça psikolojik sağlamlık düzeyinin arttığı gözlemlenmiştir (Akdoğan, Polatçı; 2013).

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların öz yeterlik, psikolojik sağlamlık ve benlik saygısı düzeyleri arasında ilk çocuğu doğurma yaşı değişkenine göre bir fark bulunmamaktadır.

Annelerin ebeveynlik öz yeterlik algılarına yönelik yapılan bir çalışmada öz yeterlik algıları üzerinde anne olma yaşının etkili olduğu sonucuna varılmıştır (Aksoy, Diken; 2009). Anne bebeğe bakım verecek yaşta ve düzeyde ise öz yeterlik algısı geliştirebilmektedir. Çocuk yaşta evliliklerde ise bakım verecek yeterliliğe sahip olma olasılıkları düşük olduğu için yeterlik algısı geliştirememektedirler diyebiliriz.

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların öz yeterlik, psikolojik sağlamlık ve benlik saygısı düzeyleri arasında gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemiştir.

Üstün yetenekli çocuklar ile yapılmış olan bir çalışmada sosyo-ekonomik düzey ile akademik öz yeterlik arasında anlamlı bir fark bulunmaz iken, kendilerine yönelik oluşturmuş oldukları benlik kavramlarında anlamlı düzeyde bir fark bulunmuştur. Sosyo-ekonomik düzeyleri yüksek olan ailelerden gelen çocukların puanlarında, düşük olanlara göre ileri düzeyde anlamlı bir fark görülmüştür (Altun, Yazıcı; 2012).

Annelerin ebeveynlik öz yeterlik algılarına yönelik yapılmış bir çalışmada öz yeterlik algıları üzerinde sosyo-ekonomik düzeyin etkili olduğu sonucu bulunmuştur. Sosyo-ekonomik düzey arttıkça annelerin öz yeterlik algıları artmaktadır (Aksoy, Diken; 2009).

Gebe kadınlar ile yapılan bir çalışmaya göre yüksek gelir düzeyi ve benlik saygısı arasında ileri düzeyde anlamlı bir fark görülmüştür (Gümüş, Çevik; 2011)

Hemodiyaliz hastaları ile yapılan bir çalışmaya göre gelir düzeyinin benlik saygısını etkilemekte olduğu görülmüştür (Mutlu, Duyan; 2012).

Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmaya göre ekonomik durum ve psikolojik sağlamlık düzeyi arasında anlamlı derecede fark bulunmuştur (Güngörmüş, Okanlı, Kocabeyoğlu; 2015)

Kadına şiddet ile ilgili yapılan bir çalışmada gelir düzeyi ve psikolojik sağlamlık düzeyi arasında anlamlı derecede fark bulunmuştur. Gelir düzeyi düşük olan kadınların psikolojik sağlamlık düzeyleri de düşük bulunmuştur (Aydöner, 2018).

Ergen bireyler ile yapılan bir çalışmada gelir durumu iyi ve orta olanların gelir düzeyi düşük olan bireylere göre psikolojik dayanıklılık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Güngörmüş, Okanlı, Kocabeyoğlu; 2015).

Bu çalışmaların hepsi gelir düzeyinin pozitif yönde etkisini desteklemektedir.

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların psikolojik sağlamlık, öz yeterlik ve benlik saygısı düzeyleri arasında öğrenim durumu değişkenine göre bir fark görülmemiştir.

Gebe kadınlar ile yapılan bir çalışmaya göre eğitim seviyesi ve benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (Gümüş, Çevik; 2011).

Hemodiyaliz hastaları ile yapılan bir çalışmaya göre eğitim durumunun benlik saygısını etkilemekte olduğu görülmüştür (Mutlu, Duyan; 2012).

Bir huzurevinde yaşlılarla yapılmış olan çalışmaya göre eğitim seviyesi ve öz yeterlik algısı arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Eğitim seviyesi arttıkça öz yeterlik algısının yükseldiği görülmüştür (Kulakçı, Ayyıldız, Emiroğlu, Köroğlu; 2012).

Yine başka bir çalışmaya göre eğitim düzeyi arttıkça öz yeterlilik düzeyinin arttığı görülmüştür (Morowatisharifabad ve Ark. ;2006).

Engelli çocuğa sahip olan ebeveynler ile yapılmış olan bir çalışmaya göre ebeveynlerin eğitim düzeyleri ile öz yeterlik algıları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Eğitim düzeyleri arttıkça öz yeterlik algılarının yükseldiği görülmüştür (Telef; 2013).

Yapılan bir çalışmada eğitim düzeyleri yüksek ebeveyne sahip olmanın psikolojik sağlamlık için koruyucu faktör olduğu belirtilmektedir (Bahadır, 2009).

Dini başa çıkma ve psikolojik sağlamlık ilişkisi üzerine yapılmış olan bir çalışmaya göre lisans mezunlarının lisanüstü mezunlara göre psikolojik sağlamlık düzeyleri yüksek bulunmuştur. Çalışmaya göre eğitim seviyesi arttıkça dini başa çıkma yöntemlerinin azaldığı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin düştüğü görülmüştür (Uysal, Göktepe, Karagöz, İlerisoy; 2017).

Sağlık çalışanları ile yapılan bir çalışmaya göre de eğitim düzeyi ve psikolojik sağlamlık arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Korkmazer, Ekingen, Yıldız 2016).

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile şu anki medeni durumları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmaktadır. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan Tukey Post-Hoc testi sonuçlarına göre; evlinin bekar ile ve bekarın evli ile arasındaki anlamlı ilişkiden kaynaklandığı görülmektedir.

Ebe ve hemşireler ile yapılan bir çalışmaya göre medeni durum ile benlik saygısı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Evli bireylerin benlik saygısı düzeyleri bekarlara kıyasla daha yüksektir (Erbil, Bostan; 2004).

Hemodiyaliz hastaları ile yapılan bir çalışmaya göre medeni durumun benlik saygısı üzerinde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır (Mutlu, Duyan; 2012).

Huzurevinde bulunan yaşlılarla yapılan bir çalışmaya göre medeni durum ve öz yeterlilik arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur. Evli olmak öz yeterliliği olumlu yönde etkilemektedir (Kulakçı, Ayyıldız, Emiroğlu, Köroğlu; 2012).

Boşanmış ve dul bireylerin eşleriyle birlikte yaşayanlara göre öz yeterlilik algılarının düşük olduğu görülmüştür (Morowatisharifabad ve Ark. ;2006).

Evli ve bekar öğretmenler ile yapılmış olan bir çalışmaya göre evli olanların bekarlara göre psikolojik sağlamlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (Tösten, Özgan; 2017).

Yine başka bir çalışmaya göre evli bireylerin bekarlara göre koruyucu faktörler olan çocuk, düzenli yaşam vb. kaynakları olmasına bağlı olarak psikolojik sağlamlık düzeyleri yüksek çıkmıştır (Akdoğan, Polatçı; 2013).

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların genel öz yeterliliği ölçen alt testlerden yılmama boyutu ve benlik saygısı düzeyleri arasında psikiyatrik rahatsızlık değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Psikiyatrik rahatsızlık sahibi olmayan katılımcıların genel öz yeterliliği ölçen toplam puan ve alt testlerinden olan yılmama boyutu ile benlik saygısı puanları psikiyatrik rahatsızlık sahibi olan katılımcılardan anlamlı derecede farklı ve yüksek bulunmuştur.

Kişi işlevsel olmayan düşüncelere sahip ise benlik saygısında düşüş söz konusudur (Turner, Pickering, ve Johnson; 1998).

İşlevsel olmayan düşünceler ile benlik saygısı arasındaki ilişkiye bakılmış olan bir çalışmada da bu düşüncelere sahip bireylerin benlik saygısının düşük olduğu görülmüştür (Çörüş, 2001)

Ergen bireyler ile yapılan bir çalışmaya göre psikiyatrik rahatsızlığı olan bireylerin benlik saygılarında düşüş görülmüştür (Akdemir ve ark. 2013).

Obezite hastaları ile yapılan bir çalışmaya göre de psikiyatrik tedavi görmüş olan kişilerin benlik saygısında düşüş görülmüştür (Değirmenci, 2006).

Yine obezite hastalarında benlik saygısını ele alan literatürde birçok çalışma bulunmaktadır ve birçoğu benzer sonuçları göstermektedir.

Ergen bireyler ile yapılan bir çalışmaya göre öz yeterlik ile benlik algısı, anksiyete, depresyon, somatizasyon arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Öz yeterlik düzeyi yüksek olan bireylerin düşük olanlara göre benlik algısı yükselme, anksiyete, depresyon ve somatizasyon düzeylerinde düşüş görülmüştür (Telef, Karaca; 2011).

Engelli çocuğa sahip olan ebeveynler ile yapılmış olan bir çalışmaya göre öz yeterlik ve anksiyete arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Öz yeterlilik düzeyi yüksek olan ebeveynlerin anksiyete puanlarının daha düşük olduğu gözlemlenmiştir (Telef, 2013).

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların psikolojik sağlık, öz yeterlik ve benlik saygısı düzeyleri arasında çalışma durumu değişkenine göre bir fark görülmemiştir.

Gebe kadınlar ile yapılan bir çalışmaya göre çalışma durumunun benlik saygısını etkilememekte olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışan kadınların benlik saygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Gümüş, Çevik; 2011).

Tüberküloz hastaları ile yapılan bir çalışmaya göre çalışma durumu benlik saygısını etkilemektedir. Çalışmayan kadınların çalışanlara göre benlik saygılarında düşüş görülmüştür (Erdem, Taşcı; 2003).

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların öz yeterlik, psikolojik sağlık ve benlik saygısı düzeyleri arasında konukevinde kalma süresi değişkenine göre bir fark görülmemiştir.

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların öz yeterlik, psikolojik sağlık ve benlik saygısı düzeyleri arasında hizmet memnuniyeti değişkenine göre bir fark görülmemiştir.

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların psikolojik sağlık, öz yeterlik ve benlik saygısı düzeyleri arasında şiddet değişkenine göre bir fark görülmemiştir.

Şiddetin her türü benlik saygısında düşüşe sebep olmaktadır (Somonoğlu, 2014).

Şiddete maruz kalan kadınlar kalmayanlara göre daha düşük benlik saygısına sahiptir (Bayram, 2008)

Sözel, cinsel ve duygusal şiddete maruz kalmış çocuklar ile yapılan bir çalışmaya göre şiddete sıklıkla maruz kalan çocukların daha az maruz kalanlara göre anlamlı düzeyde

depresyon belirtileri, kaygı belirtileri ve benlik saygılarında düşüş görülmüştür (Kapıcı, 2004).

Asker adayları ile yapılmış olan bir çalışmaya göre çocukluk çağında ihmal edilmiş ve aile içi şiddete maruz kalmış bireylerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür (Choi ve ark. 2013).

5.1.SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.1. Sonuç

Bu araştırmanın temel amacı kadınlarda çocuk yaşta evlilik ve reşit yaşta evlilik yapmış olmalarına bağlı olarak benlik saygısı, öz yeterlik ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında fark olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu kapsamda elde edilen veriler aşağıdaki gibidir.

Yapılan istatistiksel analiz sonuçlarına göre;

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların öz yeterlik, benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ile yaş ve ilk çocuğu doğurma yaşı değişkenleri arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamaktadır. İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınların; genel öz yeterliliği ölçeği alt testlerden başlama, yılmama ve sürdürme çabası boyutlarının, benlik saygılarının ve psikolojik sağlamlıklarının 18 yaşının altında evlilik yapmış olan kadınlarınkinden anlamlı derecede farklı ve yüksek olduğu görülmüştür.

İlk evlilik yaşı 18 yaş ve üzeri olan kadınlar ile ilk evlilik yaşı 18 yaş altı olan kadınların öz yeterlik, psikolojik sağlamlık ve benlik saygısı düzeyleri arasında evliliğin gerçekleşme biçimi, yapılan evlilik sayısı, gelir düzeyi, öğrenim durumu, çalışma durumu, konukevinde kalma süresi, hizmet memnuniyeti ve şiddet değişkenlerine göre bir fark görülmemiştir.

İlk evlenme yaşı 18 yaş ve üzeri kadınlar ile ilk evlenme yaşı 18 yaş altı olan kadınların öz yeterlik ve benlik saygısı düzeyleri arasında çocuk sayısı, şu anki medeni durum ve psikiyatrik rahatsızlık bulunma değişkenlerine göre anlamlı düzeyde bir fark bulunmaktadır.

5.1.2. Öneriler

Kadın konukevinde kalmış ve kalmakta olan kadınların benlik saygısı, psikolojik sağlamlık ve öz yeterlilik düzeylerine belirlemek amacıyla yapılmış olan bu çalışmadan elde edilen sonuçlar üzerinden gelecekte yapılabilecek araştırmalara yönelik şunlar önerilebilir;

Bu araştırma sadece Üsküdar Kadın Konukevinde kalmış ve kalmakta olan kadınlar ile yapılmıştır. Değişkenlerden gelir düzeyi, çalışma durumu, öğrenim durumu ve şiddet ile evlilik yaşı arasında anlamlı fark görülmemiştir. Fakat literatür taramasında benzer çalışmalarda anlamlı farklar bulunmuş olduğu görülmüştür. Bunun sebebi çalışmadaki katılımcıların dezavantajlı grup olduğu, mevcut psikolojik durumlarının çok iyi olmaması ve buna bağlı olarak soruları anlayamamış ve doğru yanıtlar verememiş oldukları düşünülebilir. Bu araştırma 65 katılımcı ile yapılmıştır. Daha fazla örneklem ile daha kapsamlı çalışma yapılarak güvenilirlik oranı yükseltilebilir.

Bu çalışmada erken yaşta evlilik yapmış olan kadınların benlik saygısı, psikolojik sağlamlık, öz yeterlilik düzeylerinin düşük olduğu ve bu kadınların büyük çoğunluğunun görücü usulü, ailelerin istekleri üzerine evlenmiş olduğu görülmektedir. Bu konuda çocukların ruh sağlıklarının risk altında olduğuna yönelik ailelerin alanında uzman eğitimciler tarafından bilinçlendirilmesi ve devletin daha sıkı teftiş ve yaptırımlarının olması gerekmektedir.

Çocuk yaşta yapılan evliliklerde biyolojik olarak hazır olmamalarına bağlı olarak cinsel deneyimlerin getirmiş olduğu fiziksel rahatsızlıklar üzerine geniş kapsamlı çalışmalar yapılabilir.

Kadınların anne olma yaşına bağlı olarak çocukları ile kurmuş oldukları ilişkiler üzerine çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇALAR

- Akar, A. (2018). Çocuk ve ergenler için psikolojik sağlamlık geliştirme programı. *Pegem Atıf İndeksi*, 01-80.
- Akdemir, D., Zeki, A., Ünal, D. Y., Kara, M., & Çetin, F. Ç. (2013). Kendine zarar verme davranışı olan ergenlerde psikiyatrik belirtiler, kimlik karmaşası ve benlik saygısı. *Anatolian Journal Of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 14 (1), 69-76.
- Akdoğan, A., & Polatcı, S. (2013). Psikolojik sermayenin performans üzerindeki etkisinde iş aile yayılımı ve psikolojik iyi oluşun etkisi/The role of work family spillover and psychological well-being on the effect of psychological capital on performance. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 273-294.
- Akkoyunlu, B., & Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(24).
- Aksoy, V., & Diken, İ. H. (2009). Annelerin ebeveynlik öz yeterlik algıları ile gelişimi risk altında olan bebeklerin gelişimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara bir bakış. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 10(01), 59-70.
- Aktaş, H. (2017). Akademik Güdülenme İle Akademik Özyeterlik Arasındaki İlişki: İlahiyat Fakültesi Öğrencileri Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 6(3).
- Aktepe, E., & Atay, İ. M. (2017). Çocuk evlilikleri ve psikososyal sonuçları. *Current Approaches in Psychiatry/Psikiyatri Guncel Yaklasimler*, 9(4).
- Altun, F., & Yazıcı, H. (2012). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Benlik Kavramları ve Akademik Öz-Yeterlik İnançları: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 319-334.

Altunay, A., & Öz, F. (2006). Self-concept of students from school of nursing. *Journal of Hacettepe University School of Nursing*, 13(1), 46-59.

Aydöner, N. H. (2018). *Kadınlarda şiddete maruz kalma durumu ile sosyal destek algısı, depresyon ve psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkiler: karşılaştırmalı bir çalışma* (Master's thesis, Işık Üniversitesi).

Azar, A. (2012). Ortaöğretim fen bilimleri ve matematik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançları. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 6(12), 235-252.

Babacan Gümüş, A., Çevik, N., Hataf Hyusni, S., Biçen, Ş., Keskin, G., & Tuna Malak, A. (2011). Gebelikte Benlik Saygısı Ve Beden İmajı İle İlişkili Özellikler. *Anatolian Journal of Clinical Investigation*, 5(1).

Bahadır, E. (2009). Sağlıkla ilgili fakültelerde eğitime başlayan öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyleri (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). *Hacettepe Üniversitesi, Ankara*.

Bandura, A. (1982). The Assessment And Predictive Generality Of Self-Recpections Of Efficacy. *J. Behov. Theori.ve Exp. Px.vchm*. Vol 13. No 3. pp. 195-199. 1

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behaviour change. *Psychological Review*, 84, 191-215.

Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: *A Social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Bandura, A. (1997). *Self- efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Macmillan.

Bandura, A. (2000). *Cultivate self efficacy for personal and organizational effectiveness*. In E. A. Locke (Ed.) *Handbook of Principles Of Organizational Behavior*, pp. 120-136 Oxford. UK: Blackwell

Bates, L. M., Maselko, J., & Schuler, S. R. (2007). Women's education and the timing of marriage and childbearing in the next generation: evidence from rural Bangladesh. *Studies in Family Planning*, 38(2), 101-112.

Bektaş, M., ve Özben, Ş. (2016). Evli bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 215- 240.

Bilge F, Arslan A, Doğan Ş. Ankara ili sığınma evine başvuran kadınların problem çözme becerilerini değerlendirmeleri, kızgınlık, umut ve özsaygı düzeyleri. *Eğitim ve Bilim*. 2001;26:55- 63.

Bittles, A. H. (1994). The role and significance of consanguinity as a demographic variable. *Population and development review*, 561-584.

Bozanoğlu, İ. (2005). Bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı grup rehberliğinin güdülenme, benlik saygısı, başarı ve sınav kaygısı düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(1), 17-42.

Branden, Nathaniel (1994), *The Six Pillars of SelfEsteem*, USA: Bantam Books.

Burcu, E., Yildirim, F., Sirma, Ç. S., & Saniyaman, S. (2015). Çiçeklerin Kaderi: Türkiye'de Kadınların Erken Evliliği Üzerine Nitel Bir Arastırma. *Bilig*, 73, 63.

Burger, Jerry M. (2006), *Kişilik, Çeviren: İnan Deniz Erguvan Sarioğlu*, İstanbul: Kaknüs Psikoloji, 1.Basım

Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P., ve Malone, P. S. (2006). Teachers' self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of school psychology*, 44(6), 473-490.

Cevher, F. N. ve Buluş, M. (2007). Benlik kavramı ve benlik saygısı önemi ve geliştirilmesi. *Akademik Dizayn Dergisi*, 2, 57-58

Cevher, F. N., & Buluş, M. (2007). Benlik kavramı ve benlik saygısı: önemi ve geliştirilmesi. *Akademik Dizayn Dergisi*, 2, 52-64.

Choe, M. K., Thapa, S., & Mishra, V. (2005). Early marriage and early motherhood in Nepal. *Journal of biosocial science*, 37(2), 143-162.

Choi K, Im H, Kim J, et al. Relationship of early-life stress and resilience to military adjustment in a young adulthood population. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*. 2013; 48(11):1767-1776. <https://doi.org/10.1007/s00127-012-0647-x>

Clark, C. J., Silverman, J. G., Shahrouri, M., Everson-Rose, S., & Groce, N. (2010). The role of the extended family in women's risk of intimate partner violence in Jordan. *Social science & medicine*, 70(1), 144-151.

Clark, S., Kabiru, C., & Mathur, R. (2010). Relationship transitions among youth in urban Kenya. *Journal of Marriage and Family*, 72(1), 73-88.

Cüceloğlu, D. (2000). İnsan insana. *İstanbul: Remzi Kitabevi*.

Çakmak, D. (2009). Türkiye’de çocuk gelinler. *Birinci hukukun gençleri sempozyumu hukuk devletinde kişisel güvenlik, bildiri tam metinler e-kitabı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 20-1

Çelik, Z. H., & Sevi, O. M. Sigarayı Bırakma Tedavisinde Bilişsel Davranışçı Terapinin Etkililiği: Sistematik Bir Gözden Geçirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11(4), 1-1.

Çörüş, G. (2001). Son ergenlikte öz-değeri etkileyen ailesel değişkenler: Bilişsel Kuram Açısından Bir Değerlendirme. *Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.

Çuhadaroğlu, F. (1985). Adolesanlarda benlik saygısı.[Self-esteem in adolescents]. *Unpublished Doctoral Dissertation, Hacettepe Üniversitesi, Ankara*.

Çuhadaroğlu, F. (1986). Adolesanlarda Benlik Saygısı. Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara

Değirmenci, T. (2006). Obez erişkinlerde benlik saygısı, yaşam kalitesi, yeme tutumu, depresyon ve anksiyete.

Delcourt, M., & Kinzie, M. (1993). Computer technologies in teacher education: The measurement of attitudes and self-efficacy. *Journal of Research and Development in Education*, 27, 31-37.

Diyaplıoğlu, M., Yıldırım, F., & Purutçuoğlu, E. Kız Çocuklarının Erken Evliliklerini Önlemede Erkeklerin Rolü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 17(38), 95-114.

Doğan, T. (2015). Kısa psikolojik sağlamlık ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 93-102.

Erarslan, Ö. (2014). Üniversite öğrencilerinde psikolojik sağlamlık ile depresif belirtiler ve yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkide benlik saygısı, pozitif dünya görüşü ve umudun aracı rolünün incelenmesi.

Erbek, E., Eradamlar, N., Beştepe, E., Akar, H., & Alpkan, L. (2004). Kadına yönelik fiziksel ve cinsel şiddet: üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. *Düşünen Adam*, 17(4), 196-204.

Erbil, N., & Bostan, Ö. (2004). Ebe ve hemşirelerde iş doyumu, benlik saygısı ve etkileyen faktörler.

Erdem, M., & Taşcı, N. (2003). Tüberküloz hastalarında benlik saygısı düzeylerinin belirlenmesi. *Tüberküloz ve Toraks Dergisi*, 51(2), 171-176.

Erdoğan S, Aktaş A, Onat Bayram G. Sığınma evinde yaşayan bir grup kadının şiddet deneyimleri ve baş etme yaklaşımları: niteliksel bir çalışma. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 2009;6:807- 24.

Erim, B. R., & Yüçens, B. (2016). Kadına yönelik şiddet ve kadın sığınma evleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25(4), 536-549.

Ermiş E. Kadın sığınma evinde kalan ve kalmayan kadınlarda benlik saygısı, depresyon düzeyi ve psikosomatik belirtiler: Bursa ili örneği (Doktora tezi). İstanbul, Arel Üniversitesi,2009.

Erus, S. M. (2013). Evli bireylerin problem çözme becerilerinin ve ilişkilerde akılcı olmayan inançlarının evlilikte öz yeterliklerini yordaması.

Fergus, S. ve Zimmerman, M. A. (2005). Adolescent resilience: A Framework for understanding healthy development in the face of risk. *Annu. Rev. Public Health*, 26:399–419.

Fraser, M. W., Richman, J. M. ve Galinsky, M.J. (1999). Risk, protection and resilience: toward a conceptual framework for social work practice. *Social Work Research*, 23, 129-208.

Gawith, G. (1995). A serious look at self-efficacy: Or waking beeping Slooty. Geçerlilik, G. Ö. Ö. T. F. Dr. Fatma YILDIRIM, Dr. İnci Özgür İLHAN.

George, D., & Mallery, P. (1999). *SPSS® for Windows® step by step: A simple guide and reference*. Allyn & Bacon.

Gizir, C. A. (2007). Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler üzerinde bir derleme çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 113-128.

Gizir, C. A. (2016). Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler üzerine bir derleme çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28).

GÖKMEN, A., & EKİCİ, G. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Biyoloji Öz-yeterlik Algı Düzeyleriyle Öğrenme Stilleri İlişkisinin Değ. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3).

Gömlüksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarına ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 8(7). 201-221

Gözüm, S., & Aksayan, S. (1999). Öz-etkililik-yeterlik ölçeği'nin türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliği. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1).

Greene, R. (2002). Human behavior theory: A resilience orientation. (Ed: R. Greene) *Resiliency: An integrated approach to practice, policy, and research*. Washington, DC: NASW Press.

Gupta, M. D. (1996). Life course perspectives on women's autonomy and health outcomes.

Güler, Ö., & Küçüker, H. (2010). Early marriages among adolescent girls in Afyonkarahisar, Turkey. *Eur J Gen Med*, 7(4), 365-371.

Güloğlu, B., & Kararımak, Ö. (2010). Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlığın Yordayıcısı Olarak Benlik Saygısı Ve Psikolojik Sağlamlık. *Ege Eğitim Dergisi*, 11(2), 73-88.

Güngörmüş, K., Okanlı, A., & Kocabeyoğlu, T. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin psikolojik dayanıklılıkları ve etkileyen faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 6(1), 9-14.

Hervish, A., & Feldman-Jacobs, C. (2011). Who speaks for me. *Ending child marriage, Policy Brief, Washington, DC: Population Reference Bureau*.

Hewitt, J. P. (2009). Self-esteem. In Shane J. Lopez (ed.), *The Encyclopedia of Positive Psychology*. WileyBlackwell.

Hunter, A.J. Ve Chandler, G.E. (1999). “Adolescent resilience”, *Journal of Nursing Scholarship*, S. 31(3), s. 243–247.

Irmak, Ç., & Altıntaş, M. (2017). Aile içi şiddet mağduru kadınlarda ruhsal dayanıklılık, bağlanma biçimleri, başa çıkma tutumları ve psikopatoloji. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(6), 561.

İkinci, S. S. Toplumun Kanayan Yarası: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Kavramı ve Yansımaları. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 13(2), 21-28.

Joshi, S., Iyer, S., & Do, Q. T. (2009). Why marry a cousin? Insights from Bangladesh. *siteresources.worldbank.org*.

Kapçı, E. G. (2004). İlköğretim öğrencilerinin zorbalığa maruz kalma türünün ve sıklığının depresyon, kaygı ve benlik saygısıyla ilişkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 1-13.

Karabulut, G. (2014). Çalgıya Yönelik Benlik Algısı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(2).

Kaya, İ. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 1-1.

Kear, M. (2000). Concept analysis of self-efficacy. *Graduate research in nursing*, 2(2), 1-7.

Kılıç, M. (2016). *Tip 2 diyabetli bireylerin öz-etkililik düzeyleri ve sağlık kontrol odağı ile ilişkisi* (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).

Korkmazer, F., Ekingen, E., & Yıldız, A. (2016). Psikolojik sermayenin çalışan performansına etkisi: Sağlık çalışanları üzerinde bir araştırma. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 19(3).

Köse, N. (2014). *Acarlar beldesinde okul terkleri ve devamsızlık sorunu* (Master's thesis, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Kulakçı, H., Kuzlu Ayyıldız, T., Emiroğlu, O. N., & Köroğlu, E. (2012). Huzurevinde yaşayan yaşlıların öz yeterlilik algılarının ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının değerlendirilmesi.

Kunda, Z. (1999). *Social Cognition: Making Sense of People*. The MIT Press.

Kurbanoğlu, S. S. (2004). Öz-yeterlilik inancı ve bilgi profesyonelleri için önemi. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 137-152.

Kutanis, R. Ö. (2013). Hemşirelerde benlik saygısı ile durumluk ve sürekli kaygı arasındaki ilişki: bir üniversite hastanesi örneği. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 15(2), 1-15.

Lazarus, R. S. ve Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal and coping*. New York: Springer.

Leblebicioğlu, M. (2018). *Algılanan stres, bilişsel duygu düzenleme stratejileri ve yeme tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Luszczynska, A., Scholz, U., & Schwarzer, R. (2005). The general self-efficacy scale: multicultural validation studies. *The Journal of psychology*, 139(5), 439-457.

Luthar, S. S., & Zelazo, L. B. (2003). Research on resilience: An integrative review. S. S. Luthar (Ed.), *Resilience and vulnerability: Adaptation in the context of childhood adversities* içinde (pp.510–549). New York: Cambridge University Press.

Luthar, S. S., Cicchetti, D., & Becker, B. (2000). The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future work. *Child Development*, 71, 543-562

Masten, A. S. (2001). Ordinary magic: Resilience processes in development. *American Psychologist*, Vol 56(3), 227-238. Doi: 10.1037/0003-066X.56.3.227

Masten, A. S., Best, K. M., & Garmezy, N. (1990). Resilience and development: Contributions from the study of children who overcome adversity. *Development and psychopathology*, 2(4), 425-444.

Masten, A. S.; Best, K. M. ve Garmezy, M. (1990). Resilience and development: Contributions from the study of children who overcome adversity. *Development and Psychopathology*, 2, 425–444. Doi: 10.1017/S0954579400005812

Mikhail, S. L. B. (2002). Child marriage and child prostitution: Two forms of sexual exploitation. *Gender & Development*, 10(1), 43-49.

Morowatisharifabad M, Mahmoodabad S, Baghianimoghadam M, Tonekaboni N, 2010. Relationships between locus of control and adherence to diabetes regimen in a sample of iranians. *Int J Diabetes Dev Ctries*, 30, 27-32.

Mutlu, E., & Duyan, V. (2012). Sosyo-demografik ve sosyo-ekonomik özellikler ile sosyal desteğin hemodiyaliz hastalarının benlik saygısı düzeyine etkisi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 25-38.

Olsson, C. A., Bond, L., Burns, J. M., Vella-Brodrick, D. A., & Sawyer, S. M. (2003). Adolescent resilience: A concept analysis. *Journal of Adolescence*, 26(1), 1-11.

Otoo-Oyortey, N., & Pobi, S. (2003). Early Marriage and Poverty: Exploring links and key policy issues. *Gender & Development*, 11(2), 42-51.

Öksüz, E., & Mersin, S. Uyum Bozukluğu ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi (HEAD)*, 14(4), 292-297.

Özbey, S. (2012). Eşlerin algıladıkları sosyal desteğin ailenin bazı özellikleri ile ilişkisinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1).

Özgünlük, B. S. V. S. K. Psikolojik İyi Oluşun Yordayıcıları Olarak Bireysel Farklılıklar.

Özkan, I. (1987). Gençliğin akademik başarısını etkileyen zihinsel ve ruhsal faktörler. *I. Milletler Arası Gençlik Kongresi, Selçuk Üniversitesi, Konya*.

Öztürk, M., & Giren, S. (2015). Annelerin Ebeveynlik Algıları İle Çocukların Problem Davranışlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Journal of Education Faculty*, 17(2), 477-503.

Padrón, Y. N., Waxman, H. C., & Huang, S. L. (1999). Classroom behavior and learning environment differences between resilient and nonresilient elementary school students. *Journal of Education for Student Placed At Risk*, 4 (1), 63-81.

Pajares, F. (2002). Overview of social cognitive theory and of self-efficacy.

Pak, M. D., Özcan, E., & Çoban, A. İ. (2017). Acil Servis Çalışanlarının İkincil Travmatik Stres Düzeyi Ve Psikolojik Dayanıklılığı. *Journal of International Social Research*, 10(52).

Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self image*. New Jersey: Princeton University Press.

Secades-Villa R, García-Rodríguez O, López-Núñez C, Alonso-Pérez F, Fernández Hermida JR. (2014). Contingency Management For Smoking Cessation Among Treatment-Seeking Patients In A Community Setting. *Drug Alcohol Depend*, 140:63-68.

Sherer M et al. (1982). The self-efficacy scale construction and validation, *Psychological Reports*, 51,663-71

Sherer M, Adams CH (1983) Construct validation of the Self-Efficacy Scale. *Psychol Rep*, 53:899-902.

Sivaslıoğlu, S. (2015). Ergen gebelerin sosyodemografik özellikleri ve kendilik algıları. *Gazi Üniversitesi Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Pediatri Anabilim Dalı, Ankara*.

Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Jennifer Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15, 194–200.

Soylu, N., & Ayaz, M. (2013). Adli değerlendirme için yönlendirilen küçük yaşta evlendirilmiş kz çocuklarının sosyodemografik özellikleri ve ruhsal değerlendirmesi. *Anatolian Journal Of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 14(2).

Telef, B. B. (2013). Engelli ocuğa sahip ebeveynlerin öz-yeterliklerinin ve psikolojik belirtilerinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1).

Telef, B., & Karaca, R. (2011). Ergenlerin z-yeterliklerinin ve psikolojik semptomlarının incelenmesi/Adolescents' self-efficacy and psychological symptoms' investigation. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 499-518.

Tınaz, P., Bayram, F., & Ergin, H. (2008). *alışma psikolojisi ve hukuki boyutlarıyla işyerinde psikolojik taciz (Mobbing)*. Beta Basım Yayım Dağıtım Ař.

Tösten, R., & Özgan, H. (2017). Öğretmenlerin Pozitif Psikolojik Sermayelerine İlişkin Algılarının İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(62), 867-889.

Tschannen-Moran, M., Woolfolk Hoy, A. ve Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of Educational Research*, 68, 202-248.

Tugade, M. M. ve Frederickson, B. L. (2004). Resilient individuals use positive emotions to bounce back from negative emotional experiences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 86, 320 –333. Doi: 10.1037/0022- 3514.86.2.320.

Turner, L. A., Pickering, S., & Johnson.R.B. (1988). *The relationship of attributional beliefs to self-esteem*, adolescence, From Findarticles.Com, www.Findarticles.Com .2003.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2011 İstatistiklerle Kadın, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Yayınları, Yayın No:3660.

United Nations Children’s Fund (Unicef) 2001 Early Marriage: Child Spouses, Unicef Innocenti Research Center, Florence Italy, No:7.

Uysal, V., Göktepe, A. K., Karagöz, S., & İlerisoy, M. (2017). Dini başa çıkma ile umut, hayat memnuniyeti ve psikolojik sağlamlık arasındaki etkileşim üzerine bir araştırma. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 52(52), 139-160.

Yenidünya, A. (2005). Lise öğrencilerinde rekabetçi tutum, benlik saygısı ve akademik başarı ilişkisi.

Yılmaz, H., & Ülker, M. (2018). Kadınlarda çocukluk dönemi mutluluk anıları ile ebeveynlik rollerine ilişkin kendilik algısı. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 47-57.

Yılmaz, Ö. Ü. E. (2018). Huzurevinde Kalan Yaşlılarda Depresyon Ve Benlik Saygısı İlişkisi.

Yumuşak, A., & Şahin, R. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplumsal Cinsiyetçilik Ve Narsisistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki.

Yüksel-Kaptanoğlu, İ., & Ergöçmen, B. A. (2012). Çocuk gelin olmaya giden yol. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 15(2), 128-161.

Zimmerman, B. J. (1995). Self-efficacy and educational development. In A Bandura (Ed.), *Self-efficacy in changing societies*(pp. 15-33). New York: Cambridge University.

Zimmerman, B. J. (1995). Self-regulation involves more than metacognition: A social cognitive perspective. *Educational psychologist*, 30(4), 217-221.

EK 1

I. BÖLÜM: DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	
1	Yaşınız:
2	Şu anki medeni durumunuz: ☐ Evli ☐ Bekar
3	İlk evliliğinizi kaç yaşınızda yaptınız?:.....
4	İlk evliliğiniz nasıl gerçekleşti: ☐ Kendi seçimim, ailemin onayıyla ☐ Görücü usulüyle, kendi kararımla ☐ Görücü usulüyle, ailemin kararıyla ☐ Ailemin karşı çıkmasına rağmen evlendim ☐ Kendi kararım, ailemin bilgisi dışında ☐ Diğer
5	Toplamda yapmış olduğunuz evlilik sayısı:.....
6	Çocuk sayınız:.....
7	İlk çocuğunuzu doğurduğunuzda kaç yaşındaydınız?
8	Öğrenim durumunuz: ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Ön Lisans ☐ Okuryazar Değil ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Lisans
9	Çalışma durumunuz: ☐ Çalışıyorum ☐ Çalışmıyorum
10	Gelir düzeyiniz: ☐ 1000 TL ve altı ☐ 1001-2000 TL ☐ 2001-3000 TL ☐ 3001-4000 TL ☐ 4001 TL ve üzeri
11	Geçmişte şiddet görünüz mü? ☐ Evet ☐ Hayır
12	Eğer şiddet gördüyseniz hangi tür şiddete maruz kalmıştınız? ☐ Fiziksel ☐ Cinsel ☐ Ekonomik ☐ Psikolojik ☐ Hepsi
13	Eğer şiddet gördüyseniz kim tarafından uygulanmıştı: ☐ Eşim/sevgilim ☐ Kardeşim ☐ Anne-babam ☐ Akrabam ☐ Arkadaşım ☐ Diğer
14	Tanısı koyulmuş herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığınız var mı? ☐ Evet ☐ Hayır
15	Ne kadar süredir konukevinde kalıyorsunuz: (Lütfen ay cinsinden yazınız)
16	Genel olarak konukevi hizmetlerinden memnun musunuz? ☐ Evet ☐ Hayır

EK 2

II. BÖLÜM: GENEL ÖZYETERLİLİK		Sizi ne kadar tanımlıyor?				
Lütfen, aşağıdaki maddelerin sizi ne kadar tanımladığını, her maddenin karşısında bulunan numara ve altında yazan derecelendirmelerden seçtiğiniz birinin altına (x) işareti koyarak belirtiniz.		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok iyi
1. Planlar yaparken, onları hayata geçirebileceğimden eminimdir.		1	2	3	4	5
2. Sorunlarımdan biri bir işe zamanında başlayamamamdır.		1	2	3	4	5
3. Eğer bir işi ilk denemede yapamazsam başarıya kadar uğraşırım.		1	2	3	4	5
4. Belirlediğim önemli hedeflere ulaşmada, pek başarılı olamam.		1	2	3	4	5
5. Her şeyi yarım bırakırım.		1	2	3	4	5
6. Zorluklarla yüz yüze gelmekten kaçınırım.		1	2	3	4	5
7. Eğer bir iş çok karmaşık görünüyorsa onu denemeye bile girişmem.		1	2	3	4	5
8. Hoşuma gitmeyen bir şey yapmak zorunda kaldığımda onu bitirinceye kadar kendimi zorlarım.		1	2	3	4	5
9. Bir şey yapmaya karar verdiğimde hemen işe girişirim.		1	2	3	4	5
10. Yeni bir şey denerken başlangıçta başarılı olamazsam çabucak vazgeçerim.		1	2	3	4	5
11. Beklenmedik sorunlarla karşılaştığımda kolayca onların üstesinden gelemem.		1	2	3	4	5
12. Bana zor görünen yeni şeyleri öğrenmeye çalışmaktan kaçınırım.		1	2	3	4	5
13. Başarısızlık benim azmimi arttırır.		1	2	3	4	5
14. Yeteneklerime her zaman çok güvenmem.		1	2	3	4	5
15. Kendine güvenen biriyim.		1	2	3	4	5
16. Kolayca pes ederim.		1	2	3	4	5
17. Hayatta karşıma çıkacak sorunların çoğuyla baş edebileceğimi sanmıyorum.		1	2	3	4	5

EK 3

III. BÖLÜM: BENLİK SAYGISI					
Aşağıdaki anlatımlarla ilgili olarak size en uygun seçeneği işaretleyiniz.		Çok yanlış	Yanlış	Doğru	Çok doğru
1	Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.	1	2	3	4
2	Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
3	Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.	1	2	3	4
4	Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.	1	2	3	4
5	Kendimle gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.	1	2	3	4
6	Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.	1	2	3	4
7	Genel olarak kendimden memnunum.	1	2	3	4
8	Kendime karşı daha fazla saygı duymayı isterdim.	1	2	3	4
9	Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaramadığımı düşünüyorum.	1	2	3	4
10	Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.	1	2	3	4

EK 4

IV. BÖLÜM: PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK					
Aşağıdaki anlatımlarla ilgili olarak size en uygun seçeneği işaretleyiniz.	Hiç uygun değil	Uygun değil	Biraz uygun	Uygun	Tamamen uygun
	1	2	3	4	5
1. Sıkıntılı zamanlardan sonra kendimi çabucak toparlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Stresli olayların üstesinden gelmekte güçlük çekerim.	1	2	3	4	5
3. Stresli durumlardan sonra kendime gelmem uzun zaman almaz.	1	2	3	4	5
4. Kötü bir şeyler olduğunda bunu atlatmak benim için zordur.	1	2	3	4	5
5. Zor zamanları çok az sıkıntıyla atlatırım.	1	2	3	4	5
6. Hayatımdaki olumsuzlukların etkisinden kurtulmam uzun zaman alır.	1	2	3	4	5

ÖZGE ŞEN

İLETİŞİM BİLGİLERİ

GSM: 0532 492 8563

E-mail: ozgesen888@gmail.com

Ev Adresi: Sultantepe Mahallesi Selvilik Caddesi Müjgan Hanım Apartmanı 41/4

Üsküdar/İSTANBUL

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Tarihi: 01.12.1991

Doğum Yeri: Çankırı/Merkez

Medeni Durumu: Bekar

EĞİTİM DURUMU

2012(Eylül)-2017(Haziran) ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ / İnsan ve Toplum Bilimleri

Fakültesi / Psikoloji

2017(Eylül)-Halen ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ /Sosyal Bilimler Enstitüsü /Klinik

Psikoloji (Tezli)

BAŞARILAR

- 2013-2014 Bahar Dönemi Onur Öğrencisi
- 2014-2015 Güz Dönemi Yüksek Onur Öğrencisi
- 2015-2016 Güz Dönemi Onur Öğrencisi
- 2015-2016 Bahar Dönemi Yüksek Onur Öğrencisi
- 2016-2017 Güz Dönemi Onur Öğrencisi
- 2016-2017 Bahar Dönemi Yüksek Onur Öğrencisi

STAJLAR ve DENEYİMLER

- 2012- 2017 yılları arası Avrasya Şizofreni Derneği'ne gönüllü olarak katılım

sağlayıp gözlem yaptım.

- 2016 Bahar Döneminde NP Hastanesi'nde vizitlere katılarak dönem içi stajımı tamamladım.

- 2015 (Yaz) gönüllü stajımı ise Bakırköy Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde gerçekleştirdim.

- 2018- 2019 yılı aralığında Kartal Belediyesi Kadın Danışma Merkezi' nde gönüllü terapi seansları yaptım.

2017 Bahar Döneminde Alan Uygulaması dersi altında;

- Beyoğlu İSEM
- Adora Huzurevi
- Beşiktaş RAM
- NP Hastanesi'nde alan uygulamalarına katıldım.

Test Eğitimleri;

- Uzm.Psikolog Esma UYGUN-ADÖ(Aile Değerlendirme Ölçeği)
- Uzm.Psikolog Esma UYGUN-AGTE (Ankara Gelişim Tarama Envanteri)
- Uzm.Psikolog Esma UYGUN-Yale Brown Obsesyon Kompulsiyon Ölçeği
- Uzm.Psikolog Esma UYGUN-Bender Gestalt Görsel Motor Algılama Testi
- Uzm.Psikolog Esma UYGUN-MMPI(Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri)
- Prof.Dr.Kadir ÖZER-Bütünleyici Rorschach Eğitimi

İŞ DENEYİMLERİ

- 2012(Eylül)-2017(Mayıs) Üsküdar Üniversitesi-İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

- 2017(Temmuz)-2018(Halen) Üsküdar Belediyesi-Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü-Kadın Konukevi

SERTİFİKALAR VE PROGRAMLAR

- 11. Uluslararası Kognitif Nörobilim Kongresi – Üsküdar Üniversitesi, 2014
- Ulusal Otizm Günleri – Üsküdar Üniversitesi, 2014
- Kanıta Dayalı Mentörlük Projesi - Üsküdar Üniversitesi, 2014
- III.Akson Tepesi Divanı – Neocortex Derneği, 2016
- Cofactor Life Sciences Congress - Istanbul University, 2016
- Psikoloji Günleri – Koç Üniversitesi, 2017
- Formasyon Eğitim Sertifikası– Yıldız Teknik Üniversitesi, 2016 – 2017

YABANCI DİL

İngilizce;

- English Preparatory School Certificate (ESLI Academy) B2

BİLGİSAYAR BİLGİSİ

Microsoft Office Programları, SPSS